

informatief

65

juni 2010

Informatief is een uitgave van de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën

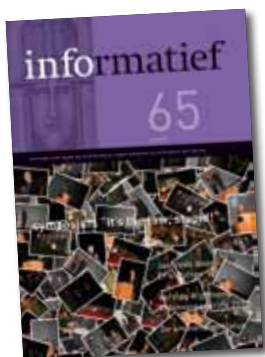

symposium "It's the law, stupid!"

Jaarrede door
Erik Rutten

Verslag Algemene
ledenvergadering 2010

De ambtenarenstatus

Colofon

VERENIGING VAN HOGERE AMBTENAREN BIJ HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

drs. H.A.A.M. Rutten
(Erik)

J.A.A. Herings
(Hans)

J.W.J. Swinkels
(Hans)

P.B.J. Ham
(Paul)

mr. J.M.J. Engelen
(Jo)

mr. J. Glazenburg
(Jurjen)

mr. R.H.J.A. Roodenrijs
(Rob)

P.M.H. Soomers
(Paul)

F.A. van Wuijckhuise RE RA
(Frank)

**mr. M.C.A.M. Lavies-
van der Wolf (Monique)**

Inhoud

- 03 Vanuit het bestuur
- 05 Jaarrede door drs. H.A.A.M. Rutten
- 13 Verslag van de Algemene ledenvergadering 2010
- 18 Symposium VHM-F-NOB: It's the law, stupid!
Worsten en wetten
- 24 Afschaffen van de ambtenarenstatus weer volop in de actualiteit
- 26 Mutaties ledenbestand

De foto's van de jaarvergadering en het symposium zijn gemaakt door Jan Willem Mannaerts

Sluitingsdatum volgende Informatief: 15 oktober 2010

Vanuit het bestuur

Opwinding alom in de Europese Unie. De Euro zakt weg, de schulden van de afzonderlijke landen stijgen, evenals hun begrotings-tekorten. En wat is dé oplossing: minder ambtenaren en diegenen die mogen blijven moeten salaris inleveren, als het even kan dit jaar nog. Dit doemscenario wordt in het nabije buitenland al doorgevoerd en het is maar de vraag wat er in ons land gaat gebeuren.

Het keuzepalet van de brede heroverwegingscommissies belooft weinig goeds. De diverse politieke partijen kiezen ieder hun eigen stokpaardjes uit voor hun verkiezingsprogramma's. Je mag hopen dat bij de kabinetsformatie deze zomer de koppen niet zodanig verhit raken dat ze om er uit te komen alle voorgestelde bezuinigingen maar optellen. Dan zijn wij, de ambtenaren, nog niet jarig. In de eerste versie van dit voorwoord stond 'wij, hun ambtenaren', maar na ampel beraad is dat bezittelijke voor-naamwoord maar weggelaten.

Monique Lavies, ons nieuwe bestuurslid, wijdt in deze Informatief een beschouwing aan het afschaffen van de ambtenarenstatus. Als ik enkele Tweede Kamerleden in de media goed begrepen heb, is er weinig hoop. Misschien dat de wijze dames en heren van de Eerste Kamer er gedachten op nahouden en dit voorstel tegenhouden.

De leiding van de Belastingdienst is ook al in alle staten. Er zijn veel te veel medewerkers werkzaam bij de dienst ten opzichte van de beschikbare personeelsbudgetten, aldus het bericht. Bij nadere bestudering van de verstrekte cijfers blijkt uit een overzicht, gedateerd 21 april 2010, dat per 31 maart 2010 325 fte's meer waren dan het budget toestaat, en dat op een totaal van 30.246 mensen. Op basis van de laatste cijfers dus net 1 procent. Waar hebben wij het dan over? Met één forse zomergriep zit je alweer onder de formatie. En dat terwijl het rapport "De grote uittocht" voorspelt dat in de onderwijs- en overheidssector, door natuurlijk verloop, in 2020 nog maar 30% het huidige aantal ambtenaren overblijft.

Als je bovengenoemde getallen voor de Belastingdienst maar ver genoeg doorrekent, om te kunnen bepalen wie er nu over is, kom je vanzelf wel bij plekken waar bepaalde groepen functionarissen meer dan 10% groter zijn dan dat je dacht daar nodig te hebben. Daar kun je ook vragen bij stellen. Zoals op welke basis

is bedacht hoeveel mensen van een bepaalde kwaliteit nodig zijn? Is het niet verstandiger om werk naar de mensen te brengen? De dienstleiding heeft er voor gekozen om als eerste oplossing te denken aan mobiliteit en daarbij externe mobiliteit als mogelijkheid zeker niet uit te sluiten. Sterker nog, men wil dit laatste aspect stevig onder de aandacht brengen van alle collega's, ook de vijftig-plussers onder ons. Je zou bijna denken dat in het kader van de bezuinigingen als eerste het krantenabonnement is opgezegd. Denkt men nu werkelijk dat voor deze collega's de banen buiten de dienst voor het oprapen liggen? Dit soort bewegingen verontrusten de VHMF. Voordat er ook maar enig idee is over de mogelijke gevolgen van het nieuwe kabinetsbeleid, worden al dit soort draconische maatregelen geopperd. Wat staat ons dan nog te wachten?

Het bestuur van de VHMF wil best meedenken over oplossingen, maar alleen als er reële problemen zijn. Wij denken dat vooral werk verplaatsen en interne vrijwillige mobiliteit een oplossing kan bieden. Uitgangspunt voor ons is en blijft dat de regels die in goede tijden zijn afgesproken voor kwade tijden niet bij de eerste beste mogelijke tegenwind losgelaten worden. En, voor alle duidelijkheid, mobiliteit omdat de organisatie in beweging hoort te zijn en ter verjonging van het medewerkersbestand, mag nooit ten koste gaan van de huidige trouwe, kwalitatief goede en wellicht wat oudere medewerkers.

Het is opmerkelijk te moeten constateren dat volgens andere binnen de dienst circulerende, overzichten de overbezetting zich vooral zou voordoen in de rangen van onze achterban, de academisch geschoolde en of op academisch niveau werkzame collega. De dienst zoekt, ik citeer nu het beeldkrantbericht over de nieuwe wervingscampagne, "met name ICT'ers, fiscalisten, financiers, juristen en MBO'ers voor Douane-werkzaamheden". Een vreemde tegenstrijdigheid, zeker als de Belastingdienst in tijden van bezuinigingen en overbezetting, zich aansluit bij een rijksbrede wervingscampagne. De VHMF pleit voor een andere opzet van de formatie voor academici, die beter aansluit bij een kennisorganisatie.

Er zijn gelukkig ook aardige dingen te melden. Met trots kijkt het bestuur terug op het jaarlijkse symposium. Druk bezocht en iets anders van opzet dan vorige jaren was het een geslaagde middag. Het was jammer dat de nieuwe directeur-generaal, Peter Veld, op het laatste moment moest afzeggen. Veel leden, zeker ook de post-actieven, hadden graag met hem kennis gemaakt. Maar als de politiek roept, komen de ambtenaren terecht op de tweede plaats. Theo Poolen verving Peter Veld echter waardig. De inhoud van het symposium kunnen jullie verderop in dit nummer teruglezen. Er was een enkele collega die het jammer vond dat er geen vragen gesteld konden worden vanuit de zaal aan het panel. Maar daarvoor in de plaats had de dagvoorzitter enige prikkelende en soms wat plagende vragen voor de heren. Als er toch een puntje van kritiek mag klinken werd de inbreng van de politiek, van vrouwen en van jongeren enigszins gemist. Dank aan iedereen die heeft meegeholpen aan deze geslaagde middag, de mensen van B/CKC, de organisatoren achter de schermen, de sprekers en de betrokken bestuursleden van NOB en VHMF.

In ieder geval het laatst genoemde kritiekpunt zal volgend jaar niet meer gelden. Op uitnodiging van de VHMF en met toestemming van de dienstleiding stelt de Rijksuniversiteit Groningen een onderzoek in naar de positie door de jaren heen van dé in-

specteur binnen de Belastingdienst. Het bestuur overweegt de mogelijkheid de bevindingen van deze voor Belastingdienst begrippen heel jeugdige onderzoekers de basis te laten zijn van ons volgend symposium. Wij willen de afdelingsbesturen om een reactie vragen en uiteraard zo ook aan de leden die daarvoor interesse hebben. Met al die reacties vooraf zou het dan een heel interactief symposium kunnen worden. Ik kijk er naar uit. In 2011 zullen de jaarvergadering en het symposium, ijs en weder dienende, worden gehouden op donderdag 7 april, zoals altijd in het complex van de Jaarbeurs in Utrecht.

Op onze website (VHMF.nl) staat de presentatie die de nieuwe CMHF-medewerker, Barbara Leach, in het ochtendgedeelte uitsprak. In een helder betoog nam zij de laatste ontwikkelingen op pensioengebied met de goed bezette zaal door. In de verderop in dit blad afgedrukte jaarrede raakte de voorzitter veel onderwerpen die op het moment van het schrijven van dit voorwoord nog weinig aan actualiteit hebben ingeboet. Daarom het advies: lees dit zorgvuldig en je bent weer helemaal op de hoogte.

Over een aantal ontwikkelingen die de Belastingdienst en onze vakgebieden raken is nog te weinig bekend om een standpunt in te nemen. Bovendien is een slechte timing op deze punten erg gevaarlijk. Wij houden de besluitvorming over bijvoorbeeld het rapport van de werkgroep 16 (lees hierover in de jaarrede) van de brede heroverwegingen en ook dat over een mogelijk nieuw belastingstelsel nauwlettend in de gaten, ook in vakantietijd. Voor je het weet worden zaken besproken en besloten. Hierbij wel een oproep aan onze leden. Vind je wat van die zaken en denk je dat de VHMF daar wat van moet vinden, laat ons dat dan weten. Doe dat alsjeblieft, want er zit meer kennis onder het totaal van de leden dan dat in het bestuur vertegenwoordigd is.

Op de dag van de sluitingstermijn voor dit blad hebben de seniorenleden van onze vereniging een leuke dag samen doorgebracht. Hans Swinkels en Paul Tekstra hadden in de mooiste stad van ons land een aantrekkelijk programma bedacht. Varend op de Maas, die tijdens de boottocht soms La Meuse bleek te heten, genoten zij van het weer, de aanblik en van de opgehaalde herinneringen aan toen. De bedankjes aan het eind van deze dag deed het bestuur besluiten niets te wijzigen aan het organisatie-team. Zij zijn op elkaar ingespeeld en verrassen de collega's iedere keer weer. Alle deelnemers vertellen het door aan de niet aanwezigen en kijken uit naar de volgende seniorenendag.

Een wat korter voorwoord dan inmiddels gebruikelijk. Daar staat echter een dikke, zeer leeswaardige Informatief tegenover. Het bestuur wenst jullie een fijne vakantieperiode toe. Geniet en kom uitgerust, met iedereen die je lief is gezond weer terug. Voor de collega's die doorwerken: sterkte en houd het schip recht.

Geldrop, 20 mei 2010

VHMF jaarrede 2010

Uitgesproken op 8 april 2010 door de voorzitter drs. H.A.A.M. Rutten

Dames en heren,

Evenals in andere jaren is de aandacht van de VHMF ook dit jaar weer uitgegaan naar de **fiscale techniek**. De laatste jaren hebben in het bijzonder de grondslaguitholling in de Vpb en de veranderingen in het formele recht de belangstelling van de vereniging.

Al heel lang waarschuwen de leden van de VHMF dat internationaal opererende ondernemingen de mogelijkheid hebben om door middel van de verdeling van de winst over verschillende landen, de effectieve druk van de vennootschapsbelasting te beïnvloeden. Zij kunnen dit doen door gebruik te maken van kapitaalvormen waarvoor de vergoeding in het ene land aftrekbaar is en diezelfde vergoeding in het andere land niet of later belast wordt. Nationaal opererende ondernemingen hebben deze mogelijkheid veel minder, zodat er op dit gebied geen "level playing field" is. Zoals u hebt kunnen lezen in de Informatief, heeft de VHMF op 30 juli 2009 een reactie ingestuurd op het consultatiedocument van, toen nog, Staatssecretaris de Jager, over mogelijke aanpassingen in de vennootschapsbelasting.

In het consultatiedocument werden een aantal mogelijkheden gepresenteerd, die aan de ene kant ongebreidelde renteaftrek door internationaal opererende ondernemingen moesten voorkomen maar anderzijds het voor deze ondernemingen aantrekkelijk zouden moeten maken om in Nederland concernfinancieringsactiviteiten uit te voeren.

Voorgesteld werden:

- een verplichte groepsrentebox; en
- een afzonderlijke beperking van de aftrek van groeps- en derden rente.

De reactie van onze vereniging is gepubliceerd in de Informatief van november 2009. "De mate van reparatie is nu

aan de politiek", schreef het bestuur in hetzelfde nummer. Op 5 december heeft de Staatssecretaris zijn zogenaamde "Sinterklaasbrief" gepubliceerd. In deze brief kondigt hij aan dat de groepsrentebox, in verband met Europeesrechtelijke risico's, niet doorgaat. De voorgestelde aftrekbeperking voor rente blijft, om dezelfde redenen, beperkt tot een aftrekbeperking voor rente van overnameholdings. Echter "reële financieringsverhoudingen" zullen worden ontzien. Hoe deze regeling vormgegeven wordt is onduidelijk.

Tevens kondigt De Jager een beperking aan van de verliesverrekening van buitenlandse filialen. Deze beperking was niet in het consultatiedocument opgenomen. Waar verliezen van deze filialen nu nog rechtstreeks ten laste van de Nederlandse winst komen en winsten ten bate van de Nederlandse winst, is de Staatssecretaris van plan buitenlandse filialen meer te gaan behandelen als vennootschappen: buitenlandse winsten en verliezen raken het Nederlandse resultaat niet.

Door de demissionaire staat van de huidige regering liggen ook de Vpb-wijzigingen stil. Ik kom hier later nog op terug.

Het bestuur heeft de politieke besluitvorming rondom deze problematiek gevolgd.

De behandeling van de laatste voorstellen was tijdens het Algemeen Overleg van de Tweede Kamer-commissie van Financiën van 14 januari 2009.

De Staatssecretaris van Financiën, geflankeerd door de specialisten van het ministerie, staat in een dergelijk AO de volksvertegenwoordiging te woord. Het Nederlandse volk werd vertegenwoordigd door, let wel, vier Kamerleden. "De andere partijen hadden geen belangstelling voor het debat" schreef Aertjan Grotenhuis van de NRC. De commissie bestond uit twee Kamerleden uit de coalitie, die wel af toe kritische vragen stelden maar vooral begrip hadden voor de gepresenteerde weg, één collega uit de oppositie die iedere lastenverzwaring voor grote bedrijven principieel afwijst en

één, eveneens uit de oppositie, die vanuit zijn socialistische achtergrond zeer kritisch was maar verder geen steun van zijn collega's kon verwachten.

Aan het eind van het overleg stelde, nota bene de partijgenoot van de Staatssecretaris, de vraag hoeveel de schatkist nu misliep doordat de voorstellen niet hun oorspronkelijke vorm hadden behouden. Het antwoord van Staatssecretaris was dat het bedrag veel lager was dan de, in het TV-programma Zembla over dit onderwerp, genoemde zestien miljard euro want daar had men de werking van de deelnemingsvrijstelling niet onderkend. Het bedrag zou naar zijn inschatting misschien wel kunnen oplopen naar twee miljard euro per jaar. Geconstateerd werd dat ook dit toch wel een substantieel bedrag betrof. Uiteindelijk reageerde de Staatssecretaris hierop met de toezegging om, ofschoon de oplossing niet gemakkelijk te vinden zou zijn, nog maar weer eens naar deze kwestie te laten kijken.

Dan te bedenken dat nu de politieke partijen in het licht van de kredietcrisis, tegenover het bovenstaand jaarlijks gemis aan inkomsten, over elkaar heen buitelen in een race naar de meest drastische bezuinigingen. Hierbij wordt zelfs voorgesteld om het aantal Tweede Kamerleden te beperken tot honderd.

Om voldoende specialisme en daarmee voldoende deskundigheid te waarborgen lijkt het eerder verstandig om het aantal Tweede Kamerleden uit te breiden naar driehonderd met gelijktijdig een flinke verhoging van de kiesdrempel. Maar misschien gaat een dergelijke verzuchting wel te ver.

In het **formele recht** zijn het afgelopen jaar een aantal bewuste systeembreuken ingebracht.

Zie, bijvoorbeeld, de mogelijkheid om in bezwaar te komen tegen een afwijzing van verzoek om een ambtshalve vermindering in de Inkomstenbelasting. Deze brengt mee, dat de bezwaartermijn van zes weken grotendeels overbodig is geworden: de Inkomensheffing kent als gevolg daarvan, nu effectief een bezwaartermijn van zeven jaar. Het systeem van de formele rechtskracht van aanslagen is voor de IH dus losgelaten.

Ook de invoering van de boete van 300% bij verzwegen box III-inkomsten is een breuk met het verleden. De systematiek in de AWR is altijd geweest, dat de boete gerelateerd is aan de verschuldigde belasting: dit brengt mee dat, wanneer de verschuldigde belasting niet hoog is zoals bijvoorbeeld in box III, het vergrijp ook minder ernstig is en de boete maximaal het bedrag van de verschuldigde belasting bedraagt. Sinds 1 juli 2009 wordt nu een verschil gemaakt tussen de ernst van het verzwijgen van box III-inkomsten en het verzwijgen van andere inkomsten. Voor de box III-inkomsten is de boete veel hoger.

Het lijkt erop dat deze laatste twee wijzigingen zijn ingevoerd om een geringe pakkans te compenseren door een hogere afschrikking. Zou niet beter de pakkans kunnen worden verhoogd, in plaats van arbitrair voor sommige soorten verzwegen inkomsten de boete te verhogen?

Een derde systeembreuk is de verplichte keuze voor een hogere verzuimboete. Sinds 1 januari 2010 geldt, dat als het opleggen van een vergrijpboete leidt tot een lager bedrag dan het opleggen van een verzuimboete in verband met hetzelfde feit, gekozen moet worden voor de hogere ver-

zuimboete. De consequentie van de bepaling is, dat de inspecteur moet kiezen voor de boete, die het eenvoudigst te bewijzen is - grove schuld of opzet hoeven bij verzuimboetes immers niet bewezen te worden - en voor de boete die de belastingplichtige de minste rechtsbescherming biedt. Deze bepaling is opgenomen in het kader van de aanpak van misbruik bij 'privé-gebruik auto' maar is daar opvallend genoeg niet toe beperkt gebleven: de bepaling heeft algemene werking. Ook hier lijken pakkans en afschrikking meer invloed te hebben op de hoogte van de boete dan de ernst van het feit.

De VHMf is niet tegen een herijking van het bestaande systeem van de AWR. Bovenstaande wijzigingen zijn echter op ad hoc-basis ingevoerd, zonder het gehele systeem in de beschouwing te betrekken.

De Belastingdienst heeft in de uitvoering en handhaving een zekere eigen beslisruimte, het zogenaamde "**freies Ermessen**". Dit onderwerp staat nogal in de belangstelling. Gelukkig ontworstelt de dienst zich langzaam uit de zogenaamde Vinkenslagkramp.

Verder nopen de ontwikkelingen in de handhavingsstrategie van de Belastingdienst tot meer aandacht voor het "freies Ermessen". Onze centrale doelstelling is compliance versterken. Responsief handhaven is in dit kader een begrip dat niet meer onbekend mag zijn. Het handhavingsmodel bevat zowel elementen uit het 'afschrikingsmodel' als uit het 'model van spontane naleving'.

In het afschrikingsmodel houdt men zich aan de regel uit angst voor ontdekking en sanctie en in het model van spontane naleving zal men spontaan naleven als men de regel begrijpt en onderschrijft.

Dit is een strategie die met zich meebrengt, dat het toezicht wordt afgestemd op de motieven die ten grondslag liggen aan het fiscale gedrag van de belastingplichtigen. Degenen die echt niet willen ervaren een krachtig toezicht met ferme interventies, degenen waar naleving niet lukte maar die goedwillend zijn: een zo licht mogelijke interventie. Daarnaast faciliteren we degenen die goed willen en bevestigen ze daarin.

De Belastingdienst gaat daarom nog meer variëren in zijn toezicht en interventie. Die variatie in interventies en beïnvloeding vraagt om bewuster gebruik te maken van de beschikbare beslisruimte; een bewuster gebruik dus van het freies Ermessen van de inspecteur en ontvanger.

Denk bijvoorbeeld eens aan ontwikkelingen als "actueel toezicht". Waar vroeger het benutten van de volledige naheffingstermijn haast een automatisme was, wordt de vraag nu hardop gesteld: "Ga ik wel terug in de jaren? Dat vraagt om een verkenning van het freies Ermessen; welke ruimte hebben we daar nu in? In de keuze welk onderzoek bij welke belastingplichtige wordt ingesteld, heeft de inspecteur nog een enorm freies Ermessen. Wanneer in een eenmaal ingesteld onderzoek een fout is gebleken, is dat zelfde freies Ermessen vrijwel verdwenen. Daarmee raakt het niet alleen de medewerker die op onderzoek is of een aangifte beoordeelt, of horizontaal toezicht-gesprek voert maar ook de leidinggevende die immers het freies Ermes-

sen in de aanvangsfase mede invult bij het uitgeven van de behandelopdracht. In de behandelstrategie wordt het inzicht in het freies ermessen benut bij het bepalen van de behandelstrategie.

De VHMf juicht ontwikkelingen als deze toe, maar vraagt ook aandacht voor het verstandig, of misschien beter, vaktechnisch verantwoord omgaan met het freies Ermessen. Wordt freies Ermessen namelijk gehanteerd alsof het een algeheel redelijkheidscriterium bij het toezicht is, dan slaan we de plank als Belastingdienst echt mis. Freies Ermessen gebruiken is dus vakmanschap, weten wat je doet en waarom. Het onderwerp raakt aan de kern van ons werk en daarmee heeft het de warme belangstelling van onze vakvereniging.

De **reorganisatie Douane** heeft per 1 januari 2010 zijn beslag gekregen. In plaats van vier autonome regio's met centrale taken in gremia rondom CPP is de structuur nu: één hoofdkantoor Douane Nederland te Rotterdam en negen niet autonome regio's. Centraal belegd zijn de aanpak van het toezicht, intelligence en vaktechniek. Dat is duidelijker dan de oude structuur met vakgroepen, tafels en portefeilles. Deze richting lijkt door de vergrote duidelijkheid goed en lijkt het voorland voor de aanstaande reorganisatie bij de blauwe Belastingdienst.

De VHMf is niet tegen een herijking van het bestaande systeem van de AWR.

Ook te prijzen is dat het oorspronkelijke traject is aangepast. Volgens de eerste opzet uit 2007 met de bijbehorende plateau planning, zou ingaande 2008 de Douane in het binnenland verregaand worden afgebouwd, mede door overheveling van het middel accijnzen naar blauw. De Douane zou grosso modo alleen in de Randstad voortbestaan.

Vooralsnog blijft de Douane nu ook in het binnenland voortbestaan. Logisch als je wilt aanknopen bij de processen van de klanten. Je voorkomt problemen door onnodig schuiven met medewerkers.

Het is nog te kort dag om de effecten goed te kunnen beoordelen. De contacten tussen de regio's en het hoofdkantoor zijn wel veelal vormgegeven maar de souplesse zit er nog niet in. Ook op het hoofdkantoor zijn medewerkers nog zoekende naar de juiste invulling van hun plek en de onderlinge relaties. Door meer centraal te beleggen is per saldo een flink aantal medewerkers van de regio's naar landelijk kantoor verplaatst. Over het algemeen zijn goede maatwerkafspraken over woon-werkverkeer gemaakt: een beperkt aantal dagen in Rotterdam, de andere dagen als

“aanlanders” in de regiovestigingen, vaak geldt reizen als werktijd. Blijft dat er heel wat afgereisd wordt; vier tot zes reizen per dag zijn geen uitzondering voor medewerkers die buiten de Randstad wonen.

Onlangs viel ‘Belastingwerk’ in de bus met daarin een themanummer ‘**Het huis op orde**’ over het bedrijfsplan 2010 – 2011. Uit de kritiek die de VHMF de afgelopen jaren heeft geuit op de organisatie en het besturingsmodel van de Belastingdienst, heeft u kunnen opmaken dat naar onze mening het huis al lang niet meer op orde was.

Het bestuur is dan ook verheugd dat de dienstleiding er voor kiest om in te zetten op de volgende punten:

- het waarborgen van de continuïteit van de processen en alleen doen wat prioriteit heeft;
- duidelijkheid scheppen over het doen en laten;
- geen complexe veranderingen als de basis niet staat als een huis;
- en - heel belangrijk - :
- de dienst wil het primaire proces een leidende rol geven in de besturing.

De besturing blijkt hierbij van doorslaggevende betekenis. Ik citeer: “Managers moeten een heldere visie hebben, zijn individueel verantwoordelijk, geven leiding vanuit de inhoud en besteden fors minder tijd aan overleg”.

Dames en heren, zoals u begrijpt, dit is de VHMF uit het hart

gegrepen! En dan nog de slogan: “één dienst, één taak, één baas”. Niet te begrijpen is waarom er dan toch nog van collegiale managementteams gesproken wordt. Ofschoon, de ‘niet-collegiale managementteams’ uit de jaren negentig waren, als het goed was ook gewoon collegiaal. Snapt u het nog?

Verder geeft die manager richting en ruimte en is hij aanspreekbaar voor 80% van de problemen die medewerkers aan hem voorleggen. Zorgen dat er niet te veel aan je wordt voorgelegd, dus!

Na de wijziging van de besturing van de Douane en de IV-keten volgt nu de besturing van de belastingregio’s door een landelijk kantoor. De regio’s worden daardoor minder autonoom.

In lijn met de overtuiging van de VHMF, dat de doorgevoerde schaalvergroting veel meer nadelen heeft gebracht dan voordelen, had men er ook voor kunnen kiezen om af te zien van de regio’s en weer terug te keren naar kantoonniveau. De gedachte van Peter Veld dat complexe veranderingen op dit moment vermeden moeten worden, zal daaraan ongetwijfeld ten grondslag liggen.

Uit de MKB-conferentie van 16 en 17 maart jl. blijken de contouren van de toekomstige ‘blauwe’ dienst. Kernbegrippen zijn: de klant centraal, effectmeting in plaats van aantallen, eenduidige aanpak, één ‘toezichtsplan blauw’, inrichting op basis van segmenten en uniforme inrichting van de teams.

Opvallend is in dit verband, dat het bestuur in het voorwoord van de laatste Informatief heeft gepleit voor een duidelijke en eenduidige behandelstrategie en een duidelijke en eenduidige structuur.

“Managers moeten een heldere visie hebben, zijn individueel verantwoordelijk, geven leiding vanuit de inhoud en besteden fors minder tijd aan overleg”.

Een aantal leden van ons bestuur is kort geleden in de gelegenheid geweest om met Peter Veld **informeel** van gedachten te wisselen over de gevoelens die leven onder veel leden van onze vereniging.

Het bestuur heeft zeer regelmatig signalen ontvangen dat het klassieke verticale toezicht veelal wordt weggedrukt door de geautomatiseerde systemen en de managementdruk op de termijnen en de voorraden aan de ene kant en door de te grote nadruk op allerlei nieuwe vormen van toezicht aan de andere kant.

Als een directeur-groottaandeelhouder bij een sfeerovergang van een pand van privé naar de BV, of andersom, wel heel erg naar zich zelf heeft toegerekend en daarover van de Belastingdienst geen vragen krijgt maar daarentegen wel vragen over de bril van zijn partner, dan snapt hij er natuurlijk niets meer van. Zijn collega's die ooit wel op de vingers zijn getikt, zullen verbouwereerd en verontwaardigd zijn. Zijn adviseur denkt dat er bij de Belastingdienst iets fundamenteel niet orde is. En, minstens zo erg, het eigen personeel denkt dat de leiding de weg totaal kwijt is. De mate van compliance en het vertrouwen wordt hierdoor voor jaren geschaad.

Waarom, door middel van 'blauw op straat', signalen genereren als zoveel signalen in de aangiften IB, OB, LB en VPB niet behandeld kunnen worden?

Wij hebben Peter Veld aangegeven dat wij af moeten van het strakke keurslijf van het gelijkheidsbeginsel en van de onderzoeksverplichting van de inspecteur. Zoals u ongetwijfeld weet, is de VHMF reeds vele jaren, voorstander van een systeem van “Voldoening op aangifte”.

De verantwoordelijk voor de aanslag bij de inkomensheffing en bij de vennootschapsbelasting zou moeten verschuiven van de overheid naar de belastingplichtige.

In het gesprek hebben we zelfs hardop een wild idee geopperd, om op grond van een jaarlijkse steekproef, naast uiteraard verzuimbeheer, alleen achteraf burgers en bedrijven te controleren. Niet meer zoeken naar risico's die gecontroleerd zouden moeten worden.

Voorlichting, persoonlijke domeinen, vooringevulde aangiften, begeleiding, vooroverleg en overleg met adviseurs en brancheverenigingen zouden dit zo moeten flankeren, dat reeds bekende risico's en risico's die bij de controles achteraf ontdekt worden, naar de toekomst worden afgevangen. De VHMF realiseert zich heel goed dat het moeilijk is met relatief weinig mensen toezicht uit te oefenen op één miljoen ondernemingen. Horizontaal toezicht maar alleen maar naast een zeer stevig verticaal toezicht, is daarvoor een oplossing. Het horizontale toezicht zou dan, om het echt te doen slagen, begeleid moeten worden door een wetenschappelijk certificeringssysteem met een vergunningstelsel.

Het bestuur maakt zich grote zorgen over de **ontwikkelingen op het personeelsgebied** bij de dienst en bij het ministerie.

Ik noem in dit verband vier punten: functiestramien voor groepsfuncties, medezeggenschap, mobiliteit en de ambtelijke heroverwegingscommissies.

De advies- en arbitragecommissie heeft inmiddels uitgesproken dat de vakcentrales het recht van overeenstemming hebben over het afschaffen van groepsfuncties. Omdat het invoeren van **functiestramien** daarmee onlosmakelijk verbonden is heeft de commissie geadviseerd de gesprekken hierover opnieuw aan te gaan. Beide partijen, dienstleiding en centrales, zijn opgeroepen tot een open overleg waarbij eenieder bereid moet zijn de ingenomen standpunten te verlaten. In een eerste verkennend overleg over dit onderwerp zijn de mogelijkheden afgetast. Een open gesprek lijkt niet mogelijk: de bonden praten over voor- en nadelen van de diverse methodes en hebben sterke argumenten om de groepsfuncties te behouden maar het lijkt er steeds meer op dat voor werkgever de bezuinigingen die in het systeem van functiestramien besloten liggen, de doorslaggevende factor zijn.

Het streven van de dienstleiding lijkt gericht op een zo centraal mogelijke **ondernemingsraad**.

De VHMF ziet daar grote risico's: een slechtere vertegenwoordiging van het personeel door de grote afstand en het ontstaan van beroeps OR-en. Een en ander lijkt overigens een rijksbrede tendens. Vaak lees je een kreet als: het verminderen van “medezeggenschapsdrukke”. De regio's zijn dan wel minder autonoom, maar de baas draagt de titel regiodirecteur; dit suggereert toch wel zeggenschap. Dus wat ons betreft dan ook medezeggenschap.

De VHMF en de CMHF huldigen het standpunt dat medezeggenschap zo dicht mogelijk bij de medewerkers moet worden georganiseerd. Wij vinden het belangrijk dat de medewerkers hun vertegenwoordigers kennen en andersom. Dit sluit overigens naadloos aan bij onze voorkeur voor zelfstandige belastingkantoren met één voor iedereen zichtbare eindverantwoordelijke.

De voorgestelde wijzigingen in de organisatiestructuur van de Belastingdienst hebben gevolgen voor de medezeggenschapsstructuur. De VHMf stelt voor de organisatie van de medezeggenschap niet te laten bepalen door huidige medezeggenschappers maar door de groepen personeel die vertegenwoordigd gaan worden.

De vereniging ondersteunt het initiatief van de vakcentrales, vertegenwoordigd in het GOBd, om samen met alle OR-leden van de Belastingdienst, georganiseerd of niet, een bijeenkomst te beleggen hoe om te gaan met het zeer actuele onderwerp, **mobiliteit en boventalligheid**. Dit mogelijk zeer ingrijpend en voor menigeen bedreigend onderwerp kan maar op een manier goed worden aangepakt: samen.

Ineens had de 'blauwe dienst' een onoverkomelijke overbezetting van een procent of drie en een half. Dit mag toch geen drama heten zult u zeggen. Recent heeft de Belastingdienst nog onder grote maatschappelijke druk 800 VMBO-ers in dienst genomen en nu hebben we ineens een overbezetting van ongeveer 500 personen.

Als de maatschappij een dergelijke wens oplegt, dan dient de rekening bij alle Nederlanders terecht komen en niet bij een paar honderd medewerkers van de Belastingdienst.

Op het moment dat de eerste contouren van deze jaarrede worden geschreven waren de rapporten van de twintig ambtelijke commissies nog niet bekend. Vooruitlopend hierop zijn echter al diverse indringende gesprekken gehouden met collega's met een academische opleiding, ongeacht de schaal waarin zij zitten. Ondanks dat de dienstleiding zich realiseert dat mensen niet weggestuurd kunnen worden, wil men van veel mensen af. Voor zover ons bekend alleen aantallen en niet in personen, maar toch.

Nota bene, de DG heeft desgevraagd in het GOBd verklaard, dat het in dit kader voor het management een inspanningsverplichting betrof en geen resultaatverplichting.

De VHMf plaatst, vraagtekens bij de formatiecijfers die nu gehanteerd worden voor de blauwe dienst. Formatiecijfers zouden gebaseerd moeten zijn op de taken die we moeten uitvoeren en de daarbij behorende personele bezetting. En niet simpelweg terugrekenen vanuit vastgestelde budgetten. Is een budget ontoereikend dan dienen de uit te voeren taken heroverwogen te worden. De VHMf heeft de discussie over de uit te voeren taken niet meegekregen. Als hij wel gevoerd is, vinden wij het jammer dat de medewerkers daar niet bij betrokken zijn. Als hij helemaal niet gevoerd is, moet wat ons betreft de notitie mobiliteit en boventalligheid opnieuw geschreven worden.

De VHMf vraagt zich af wat de realiteitszin is van een aantal nu zichtbare maatregelen. Ons zijn gesprekken bekend waarin collega's van 50-plus en zelfs van 60-plus fraaie carrièrekansen buiten de dienst worden voorgespiegeld. Het zou een buitenkans zijn voor medewerkers die zich willen ontwikkelen. Daar past maar een opmerking bij: absurd! Inzetten op externe mobiliteit kan niet anders tot gevolg hebben dat juist jonge en talentvolle collega's de dienst gaan verlaten. De wereld op zijn kop!

Het bestuur roept de directeur-generaal op om af te stappen van het beeld dat de organisatie vergrijsd is en daarmee niet dynamisch en ambitieus genoeg. Ik durf de stelling aan dat de medewerkers, ongeacht hun leeftijd,

professionals zijn die dynamisch en gedreven hun werk doen mits ze maar professioneel worden aangestuurd en zich met de goede dingen mogen bezighouden. Een en ander staat in schril contrast met de maatschappelijke opvatting dat we met zijn allen langer moeten werken.

De oplossing is simpel: binnen een paar jaar zal er een grote uitstroom plaatsvinden doordat veel collega's dan met pensioen gaan. Neem voor iedere twee uittreeders één nieuwe en vooral jonge medewerker in dienst: de Belastingdienst krimpt en verjongt dan vanzelf. Gebruik dan het laatste jaar of de laatste twee jaren van de beste professionals om die jonge nieuwe medewerkers in te leren. Zij borgen dan op deze manier de door hun opgedane ervaring en kennis.

Het bestuur van de VHMf begrijpt dat er iets moet gedaan worden voor onze jongere leden, maar daar kun je de mensen die loyaal en lang bij de dienst gewerkt hebben niet extra voor laten lijden.

Dames en heren, er doemen zware tijden op in ambtelijk Nederland. Dat realiseren wij ons terdege. Samen zullen wij die lasten moeten dragen. Maar om fouten van onze werkgever uit het verleden onverkort af te wentelen op de schouders van de jarenlang trouwe medewerkers kan en mag niet gebeuren. Het bestuur van de VHMf begrijpt dat er iets moet gedaan worden voor onze jongere leden, maar daar kun je de mensen die loyaal en lang bij de dienst gewerkt hebben niet extra voor laten lijden.

De **heroverwegingsvoorstellen** in het kader van de voorgenomen bezuinigingen zijn 1 april jl. verschenen. Voor vrijwel elk belastingmiddel worden vergaande voorstellen gedaan. Ongetwijfeld zal uit vaktechnische hoek daarop gereageerd worden. Daarnaast worden ook de pijlen op de uitvoering door de Belastingdienst gericht. Het voert te ver om op alle voorstellen te reageren maar omdat veel van onze leden werken bij MGO en ZGO en aan ondernemingen bij de top van MKB, zal ik daarop ingaan. In die categorie valt op dat er voorstellen zijn om voor de winstbepaling uit te gaan van commerciële waarderingsgrondslagen en over te gaan tot outsourcing van het toezicht aan de public ac-

countants. Dit zou dan 1674 arbeidsplaatsen minder betekenen. Omdat hier bovendien een verbinding ligt met de Vpb-problematiek aan het begin van deze jaarrede, krijgt dit onderdeel nu extra aandacht.

Van de kritiek op de toezichthouders in het ontstaan van en tijdens de kredietcrisis, lijkt door de commissies op dit punt niet veel te zijn geleerd. Een eenvoudige oriëntatie op de controlerichting en het maatschappelijk te bewaken belang van de publics, volstaat al voor de conclusie dat dit voorstel ter bewaking van de inkomstenbron van de schatkist niet serieus is te nemen. Voeg daarbij de door de public accountant gehanteerde materialiteit voor een acceptabele foutmarge, die een veelvoud van de correctiegrens is, en duidelijk is dat het een niet serieus te nemen voorstel is om de boekenonderzoeken van de Belastingdienst te privatiseren. Het zal tot hogere kosten en ongewenste effecten leiden; de privatiseringsellende van de afgelopen decennia is daarvoor een redelijke voorspeller. De politici zullen pronken met een kleinere overheid en voor burgers en bedrijven zijn de kosten en de gemiste belastingopbrengst volstrekt niet meer te achterhalen.

Het "outsourcen" van het toezicht van de Belastingdienst op de 33.000 grootste ondernemingen in Nederland is een meer dan levensgevaarlijke operatie, die waarschijnlijk tot de dood van de patiënt zal leiden. Het is immers de "aorta", de levensader, van de Nederlandse maatschappij, meer dan 80% van de inkomsten van het Rijk, onze samenleving. Goed toezicht daarop, eerder nog een aanscherping van het toezicht, en zeker niet te vergeten een aanscherping van de regelgeving, is in deze crisistijd een levensnoodzaak. Hoezo sterkste schouders en zwaarste lasten?

Nog maar een keertje dan:

Double en triple dips, transparante lichamen, structured finance producten, hybride leningen, gebruik of zo u wilt misbruik van onbedoelde jurisdictieverschillen tussen landen, een belangrijk deel van het goed verdienende bedrijfsleven betaalt niets. Geen winstbelasting, een en ander met hulp en ondersteuning van diezelfde advieskantoren.

Op de eerste plaats moet de wetgever al deze gaten dichtten, al was het maar om het goedwillende deel van het bedrijfsleven te beschermen. Dat kan door middel van een tweetrapsraket:

1. Het verbieden van dubbele aftrek en soortgelijke constructies. Simpel: elders aftrek, dan niet in Nederland. Andere landen zijn ons voorgegaan. Stop de hypocrisie. Bewijslast in verdachte situaties voor het bedrijfsleven, met strafrechtelijke sancties.
2. Het tegelijkertijd onmiddellijk aankaarten van deze maatregelen in OESO-verband, zodat andere landen hetzelfde doen.

De huidige tijd is er rijp voor en in deze tijdgeest gesproken: een eerste miljardenbezuiniging is binnen! .

Er kan uiteraard geen sprake zijn van het terugploegen van deze "ontgaansopbrengsten" naar het bedrijfsleven. Er wordt eindelijk betaald, wat normaal verschuldigd zou zijn geweest.

Het grote bedrijfsleven en de grote advieskantoren hebben, ondanks een wettelijke scheiding, parallelle financiële belangen. Daar waar de belangen groot zijn gaat het vaak mis! De voorbeelden daarvan zijn legio en dat is waarschijnlijk nog maar het topje van de ijsberg.

Dames en heren, aan het eind van een carrière wacht het **pensioen**.

Ook in pensioenland is er veel onrust. Barbara Leach van de vakcentrale CMHF zal straks hierop verder ingaan. Als inleiding wil ik u even meenemen naar een recent verschenen ABP positionpaper, met de titel 'Een robuust pensioenstelsel; nu en in de toekomst'. Daarin valt het volgende te lezen:

"Het collectieve en solidaire pensioenstelsel dat Nederland kenmerkt moet ook naar de toekomst toe behouden blijven. Tegelijkertijd heeft de laatste crisis duidelijk gemaakt aan welke risico's het huidige stelsel bloot staat en is duidelijk geworden dat het stelsel versterking nodig heeft. Daarnaast leidt de toenemende levensverwachting tot een opwaartse druk op de pensioenlasten. Tegen deze achtergrond zijn aanpassingen in het huidige stelsel vereist, zonder dat de essentiële kenmerken van het huidige stelsel teniet worden gedaan. Daarbij is het van groot belang dat de aanpassingen passen in het lange termijn karakter van het aanvullend pensioenstelsel.

In een systeem zoals de Verenigde Staten dat kent, waarin er sprake is van individuele regelingen zijn de deelnemers zelf volledig risicodragers. Dit betekent bijvoorbeeld dat veel ouderen in de Verenigde Staten op dit moment niet met pensioen kunnen gaan, omdat hun pensioenuitkering als gevolg van de kredietcrisis veel te laag is. Deze situatie benadrukt dat het van groot belang is om de fundamenten van het huidige stelsel te koesteren. Een contract waarbij er sprake is van toerekening van risico's richting individuele deelnemers zou afbreuk doen aan de merites van het collectieve stelsel en glijdt af in de richting van individuele pensioenregelingen. We zijn dan met zijn allen echt veel slechter af.

Door de toenemende
vergrijzing is het pre-
mie-instrument bot.

Door de toenemende vergrijzing is het premie-instrument bot. Als sociale partners niet bereid zijn fors premieverhogingen te accepteren betekent dit dat kostenverhogende maatregelen, zoals meer prudentie bij de te hanteren parameters, sociale partners zullen dwingen te kijken naar het ambitie- of zekerheidsniveau van de regeling.

Daarnaast bestaat de dreiging dat door een te voorzichtige verwachting in plaats van een realistische inschatting van de toekomst het pensioencontract onbetaalbaar wordt. Dit kan een massale overgang naar individuele regelingen tot gevolg hebben. Daarmee wordt aan het doel behoud van een goed pensioenstelsel volledig voorbij geschoten."

De oplossing zou, naar de mening van het bestuur, kunnen liggen in het opschuiven van de spilleeftijd van 65 jaar naar 66 jaar in 2020 en 67 jaar in 2025 conform de ingezette maatschappelijke beweging. Een en ander met respectering van de gemaakte afspraken over het prepensioen. De tweede pijler volgt dan de beweging van de eerste pijler: de AOW. De deelnemers die dan nog niet met pensioen zijn, betalen één resp. twee jaar langer premie en de pensioenfondsen hoeven gemiddeld één resp. twee jaar korter uit te keren. Een en ander uiteraard in de veronderstelling dat de AOW-plannen overeind zullen blijven na de verkiezingen. Deze oplossing biedt de pensioenfondsen en daarmee alle deelnemers een lange termijn perspectief om onze pensioenregeling in haar fundament overeind te houden.

Tot slot, steeds vaker hoor ik van collega's dat ze uitkijken naar het eind van hun carrière en het daarop volgend pensioen. Daar is niets mis mee als hun leeftijd de zestig jaar al geruime tijd is gepasseerd. Maar de maatschappelijke onrust en de ontwikkelingen in de Belastingdienst van de afgelopen jaren hebben ertoe geleid dat soms zelfs vroege vijftigers uitkijken naar hun pensioengerechtigde leeftijd. Ik spreek de hoop en het vertrouwen uit, dat de ingezette weg naar 'het huis op orde' een stevige bijdrage zal leveren om het plezier in het werk en in de organisatie, daar waar nodig, terug te vinden.

De maatschappelijke en daarmee politieke druk of, zo u wilt, de politieke en daarmee de maatschappelijke druk op het ambtenarenapparaat zal door de bonden te vuur en te zwaard bestreden moeten worden. De VHMf en naar mijn overtuiging ook de CMHF zal bovenop het consequent aandringen op bezuinigen door middel van natuurlijk verloop, in het inmiddels niet meer ondenkbare scenario, dat er gedwongen ontslagen zullen vallen, afwijkingen van het afgesproken lifo-stelsel niet accepteren. De CMHF kan daarbij in haar strijd rekenen op de volledige medewerking van het bestuur van de VHMf. Het bestuur rekent daarbij op de inbreng van de leden, rekent daarmee op u.

Dames en heren, mijn opvoeding heeft mij geleerd dat je in tijden van crisis samen, solidair, de problemen het hoofd moet bieden. Dit betekent naar mijn mening, dat de gevolgen van de crisis opgevangen dienen te worden door iedere burger, ieder bedrijf en iedere instelling net zolang een stapje terug te laten doen, totdat de overheidsfinanciën weer op orde zijn.

Echter een crisis aangrijpen om een herverdeling tussen groepen te bewerkstelligen en daarmee de rekening onevenredig bij bepaalde groepen leggen, zoals mensen met minimumloon of een hypotheek of bij 6000 belastingambtenaren, stuit mij tegen de borst. Ik zou willen dat alle politici nog eens zouden omkijken naar de waarden die ongetwijfeld ook zij in hun opvoeding hebben meegekregen.

Maar misschien voert ook deze verzuchting wel te ver?

Ik heb gezegd.

Verslag van de Algemene ledenvergadering 8 april 2010

door Hans Swinkels

1. Opening

- 1.1. De voorzitter Erik Rutten opent om 9.45 de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom op de algemene ledenvergadering 2010. Hij verwelkomt in het bijzonder enkele gasten en genodigden.
- 1.2. Vervolgens worden de overleden leden van de het afgelopen jaar genoemd en door de vergadering staande en in stilte herdacht.

2. Binnengekomen stukken en mededelingen

- 2.1. De secretaris deelt mee dat er buiten de aanmeldingen en enkele afmeldingen geen van belang zijnde stukken zijn binnengekomen.
- 2.2. Vanuit het bestuur zijn er ook geen mededelingen.

3. Verslag van de algemene ledenvergadering van 8 april 2009

Het verslag van 8 april 2009 wordt, met dank aan de secretaris, zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd en vastgesteld.

4. Financieel verslag en de begroting van de penningmeester

- 4.1. De penningmeester wijst er op dat iedereen in Informatief de cijfers van de jaarrekening heeft kunnen bestuderen. Bovendien wordt de jaarrekening ten behoeve van de vergadering ook geprojecteerd op het scherm. De penningmeester merkt op dat de jaarrekening er gezond uitziet. De vergadering stemt zonder nadere vragen of opmerkingen in met de gepresenteerde cijfers.
- 4.2. Het verslag van de kascommissie werd reeds eerder gepubliceerd in Informatief van maart 2010. Het wordt nu formeel voorgelegd aan de ledenvergadering. Overeenkomstig het voorstel van de kascommissie

wordt het bestuur gedechargeerd voor het gevoerde beleid.

- 4.3. De begroting voor het jaar 2010 wordt door de vergadering goedgekeurd. De vergadering stemt eveneens in met het contributievoorstel voor 2011. Deze wordt vastgesteld € 183,60 voor de actieve leden zowel de gewone als buitengewone leden die in dienst zijn bij het Ministerie van Financiën. De contributie voor de buitengewone leden die niet in dienst zijn bij het Ministerie van Financiën en de postactieve leden wordt vastgesteld op € 91,80. De bijdrage van donateurs is € 72,50. Deze bedragen zijn gelijk aan de bedragen die voor 2010 waren vastgesteld.
- 4.4. Met algemene stemmen worden als leden van de kascommissie voor het jaar 2010 benoemd Carel Diekerhof en Hans Hindriks.
- 4.5. Naar aanleiding van de behandeling van de financiële stukken wordt door een van de leden de vraag gesteld of de vereniging is aangemerkt als een sociaal belang behartigende instelling (SBBI), dan wel of die status is aangevraagd. Door de penningmeester wordt geantwoord dat dit niet zo is. De voorzitter geeft vervolgens aan dat dit wel een punt is om in het bestuur te bespreken.
- 4.6. Ten slotte krijgt de penningmeester een applaus uit de zaal voor het door hem gevoerde financiële beleid

5. Bestuursverkiezing

- 5.1. De bestuursleden Jo Engelen en Jurjen Glazenburg, die aftredend zijn, worden met applaus met algemene stemmen herkozen.
- 5.2. Als nieuw bestuurslid wordt voorgesteld Monique Lavies-van der Wolf. De voorzitter deelt mee dat Monique al eerder bestuurslid was, maar haar bestuurslidmaatschap heeft neergelegd toen ze de functie van

vertrouwenspersoon binnen de Belastingdienst ging vervullen. Deze beide functies waren volgens de leiding niet verenigbaar. Na deze toelichting van de voorzitter wordt Monique met een luid applaus met algemene stemmen tot bestuurslid benoemd.

- 5.3. De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de vicevoorzitter Hans Herings. Deze deelt dat het bestuur, na raadpleging van het seniorenconvent, unaniem heeft besloten om Paul Tekstra voor te dragen als lid van verdienste van de VHMF. Vervolgens gaat hij in op het werk dat Paul gedurende vele jaren heeft verricht voor de VHMF en de individuele leden van de vereniging en van de vroegere Vereniging van Overheidsaccountants (VOA). Uit het luide applaus van de vergadering blijkt dat deze benoeming ook de instemming heeft van de aanwezige leden. Vervolgens worden de bij de benoeming behorende penning en oorkonde door de voorzitter aan Paul uitgereikt. Paul bedankt de vergadering voor zijn benoeming en roept tevens leden op om zich ook voor de vereniging in te zetten.

6. Jaarrede van de voorzitter

Door de voorzitter wordt de jaarrede uitgesproken.

Aangezien de jaarrede integraal wordt gepubliceerd in "Informatief" zal in dit verslag worden volstaan met een korte samenvatting van de besproken punten.

Als eerste stelt de voorzitter aan de orde de problematiek bij de Vennootschapsbelasting, waarbij de internationaal opererende ondernemingen de effectieve belastingdruk kunnen beïnvloeden door de het gebruik van kapitaalvormen waarbij de vergoeding in het ene land aftrekbaar is, terwijl de vergoeding in het andere land niet of later wordt belast. Hij verwijst verder naar de reactie op het zogenaamde consultatiedocument, die de VHMF heeft verzonden aan de Staatssecretaris. Tevens gaat hij daarbij in op de maatregelen die de Staatssecretaris heeft aangekondigd en de rol die de Tweede Kamer daarbij speelt.

Kort gaat hij vervolgens in op een aantal zaken ten aanzien

van het formele recht, zoals de mogelijkheid om in bezwaar te komen tegen de afwijzing van een verzoek om een ambtshalve vermindering in de Inkomstenbelasting, de invoering van een boete van 300% bij verzwegen box III-inkomsten en de verplichte keuze voor een hogere verzuimboete.

Daarna gaat de voorzitter in zijn jaarrede in op het zogenaamde "Freies Ermessen" bij de uitvoering en handhaving. Hij pleit er voor om een bewuster gebruik te maken van de beschikbare beslissruimte van de inspecteur en de ontvanger.

Ook wordt nog kort de reorganisatie Douane besproken die in inmiddels is doorgevoerd. Hij geeft daarbij aan dat het een goede zaak is dat in tegenstelling tot het eerdere plan de douane in het binnenland ook blijft voortbestaan omdat dit aansluit bij de processen van de klanten. Het is echter nog te vroeg om alle effecten goed te kunnen beoordelen. Het volgende punt is het besturingsmodel van de Belastingdienst. Hij verwijst naar het themanummer van "Belastingwerk" over "Het huis op orde", met het bedrijfsplan 2010-2011. Hij geeft daarbij aan dat het bestuur verheugd is over de nieuwe visie die daaruit blijkt. Tevens gaat hij daarbij in op het informele gesprek dat een aantal bestuursleden hebben gehad met onze DG, Peter Veld.

Ook worden de ontwikkelingen op het personeelsgebied

Barbara Leach

besproken. Met name stelt de voorzitter daarbij aan de orde de door de dienstleiding gewenste invoering van functiestramien en de ambtelijke heroverwegingscommissies.

Met betrekking tot de functiestramien heeft inmiddels de advies- en arbitragecommissie uitgesproken dat de vakcentrales daarbij het recht van overeenstemming hebben. De gesprekken daarover dienen daarom opnieuw aange-
gaan te worden.

Ten aanzien van de ondernemingsraden lijkt er een tendens te zijn om deze zo centraal mogelijk te organiseren. De VHMf ziet daarin het risico dat de vertegenwoordiging op een te grote afstand van de werkvloer komt te staan.

De mobiliteit en boventaligheid vormen voor menigeen een bedreigend onderwerp, dat we echter samen zullen moeten aanpakken. De VHMf is daarbij van mening dat de formatiecijfers moeten worden gebaseerd op de taken die we moeten uitvoeren en de daarbij behorende bezetting, en niet mogen worden bepaald door terug te rekenen vanuit de beschikbare budgetten. Als het budget ontoereikend is dan moeten de uit voeren taken heroverwogen worden. De VHMf vreest dat het inzetten op externe mobiliteit er toe zal leiden dat juist jonge talentvolle collega's de dienst zullen verlaten. De VHMf is van mening dat er zeker iets moet worden gedaan voor de jongere leden maar dat de fouten van de werkgever niet mogen worden afgewenteld op de mensen die lang en loyaal bij de dienst hebben gewerkt.

De heroverwegingsvoorstellen die in het kader van de voor-

genomen bezuinigingen zijn op 1 april verschenen. Daarbij worden voor de diverse belastingmiddelen soms zeer ver-
gaande voorstellen gedaan. Op een aantal punten hiervan gaat de voorzitter in zijn jaarrede in. Met name geeft hij aan dat het idee van "outsourcen" van toezichttaken een uiterst gevaarlijke operatie is omdat juist in deze crisistijd het toe-
zicht van vitaal belang is.

Het volgende punt dat wordt besproken is de pensioenpro-
blematiek. Daarbij verwijst de voorzitter op de eerste plaats naar onze gastspreker, Barbara Leach, die als pensioen-
deskundige van de CMHF dit onderwerp verder zal uitdie-
pen. De voorzitter beperkt zijn bespreking daarom tot en-
kele korte opmerkingen en de visie van de VHMf daarop.

Tot slot spreekt de voorzitter de hoop en het vertrouwen uit dat de ingezette weg naar het huis op orde een bijdrage zal leveren om het plezier in het werk en de organisatie waar nodig weer terug te vinden. Als VHMf en ook CMHF zullen we er op aandringen dat bezuinigingen op het ambtenaren apparaat moet worden opgelost door middel van het na-
tuurlijk verloop. Hij pleit er voor dat we in deze tijd van cri-
sis de problemen samen en solidair het hoofd moeten bie-
den en dat deze niet onevenredig op de schouders van slechts enkele groepen mogen worden gelegd.

7. Gastspreker Barbara Leach

Barbara Leach bespreekt als de pensioendeskundige van de CMHF de pensioenproblematiek.

Zij behandelt achtereenvolgens de toekomst van de tweede pijler, het pensioenbewustzijn, de conclusies van de pensi-
oenscommissies, de scenario's tot juni en de relatie tot het ABP.

Voor het onderdeel toekomst van de tweede pijler somt ze kort de commissies op die de toekomst van de tweede pijler onder de loep hebben genomen. Dit zijn achtereenvolgens:

- de commissie Don, die de parameters van het financiële toetsingskader heeft geëvalueerd;
- de commissie Frijs, die ten behoeve van de besturen zich bezig heeft gehouden met de beleggingsrisico's;
- de commissie Goudzwaard, die voor de sociale partners de houdbaarheid van het contract in kaart heeft gebracht;
- ten slotte verwijst ze naar het AFM-rapport "Geef de Nederlanders Pensioeninzicht" waarin de pensioencommu-
nicatie is onderzocht.

De pensioenbewustheidsmeter geeft een definitie en bouw-
stenen voor het pensioenbewustzijn.

Het pensioenbewustzijn is de mate waarin men op de hoog-
te is van het pensioeninkomen in de diverse situaties. De
daarbij van belang zijnde bouwstenen zijn:

- kennis over de hoogte van het pensioeninkomen;
- de toereikendheid van het pensioeninkomen;
- kennis van de mogelijkheden om meer pensioen op te
bouwen.

Het blijkt dat 66% van de werknemers volledig onbewust is van hun pensioen. Hoewel ouderen meestal iets meer pen-
sioenbewust zijn, blijkt daar echter ook nog een groot deel onvoldoende op de hoogte te zijn van het pensioen. Verder blijkt dat vrouwen minder pensioenbewust zijn dan mannen en lager opgeleiden minder pensioenbewust zijn dan hoger opgeleiden. Ook blijkt dat aspecten als een hoger maandin-
komen, een koopwoning en mensen die zich bezighouden met

financiële zaken in het algemeen meer pensioenbewust zijn.

Ze merkt daarbij op dat gezien de samenstelling van onze vereniging het pensioenbewustzijn van onze leden zeker boven het gemiddelde zal liggen.

Vervolgens somt ze een aantal risicogroepen op. Zo zullen mensen met een steile carrière in het algemeen een lager pensioen ontvangen in verhouding met het laatst verdiende salaris. Echtscheiding leidt ook tot een lager pensioen omdat een deel daarvan naar de ex-partner gaat. Ook mensen met aflossingsvrije hypotheek kunnen in de problemen komen omdat na dertig jaar de woonlasten kunnen verdubbelen door het wegvallen van de hypotheekrenteaf trek.

In de PowerPoint-presentatie toont ze vervolgens een aantal zaken die van invloed zijn op de pensioenen. Met name zijn dat de vergrijzing, de regelgeving, waarbij gedacht kan worden aan de hogere zekerheidseisen en de marktwaardering en ten slotte de maatschappij met een grotere individualisering en pluriformiteit.

We moeten in haar visie een aantal sterke elementen koesteren. Deze sterke punten zijn:

- een inkomensgerelateerd pensioen, waardoor de zelfstandigheid van de gepensioneerde wordt vergroot, het komt voort uit de arbeidsrelatie en is uitgesteld loon;
- het collectief en verplicht sparen voor het pensioen via de werkgever, dit levert verplichte solidariteit, een brede pensioendekking, een groot draagvlak en risicodeling en een kostenefficiënt beheer op;
- het kapitaalgedekte pensioen.

Ook wijst ze op de zwakke punten van ons pensioensysteem. Met name noemt ze:

- de niet meer schokbestendigheid bij volatiele marktomstandigheden;
- door de stijgende levensverwachting stijgt de kostprijs in de vorm van premie steeds meer;
- de vergrijzing en rijping maken het premie instrument bot;
- de druk op de solidariteit tussen jong en oud en de lage inkomens versus de hoge inkomens;
- de spagaat tussen nominale kaders en de reële ambitie.

Daarna geeft mevrouw Leach met een grafiek aan dat een nominaal pensioen geen goed pensioen is. Immers door de inflatie zal de waarde van de pensioenuitkering in verhouding tot de kosten van levensonderhoud steeds kleiner worden.

De bedreigingen liggen vooral op het gebied van een transparante communicatie. Met name moet beter worden gecommuniceerd wat de risico's zijn. De commissie Frijns heeft geconstateerd dat het risicomangement niet bij alle fondsen op orde is. Dit wil overigens niet zeggen dat er risicovrij moet worden belegd, aangezien enig risico nodig is om een reële pensioenvoorziening te treffen. De risico's moeten echter wel beter worden gemanaged. Door de crisis is er bovendien een risico-aversie ontstaan die vervolgens doorslaat in een stapeling van de prudentie en zekerheden in de toezichtkaders.

De crisis stimuleert wel het pensioenbewustzijn. Ook dringt het besef door dat een behoorlijk rendement via het nemen van risico's noodzakelijk is om voor een reëel pensioen te zorgen.

De crisis stimuleert wel het pensioenbewustzijn. Ook dringt het besef door dat een behoorlijk rendement via het nemen van risico's noodzakelijk is om voor een reëel pensioen te zorgen.

In de komende jaren moet er wel een balans worden gevonden tussen de ambitie, de betaalbaarheid en de zekerheid in het pensioenstelsel.

Het contract moet duidelijker worden door de uitleg van de risico's en risicodeling over de generaties.

Na de val van het kabinet is het pensioen en AOW complex, met uitzondering van het financieel toetsingskader, controverseel verklaard.

De sociale partners zijn nog wel in gesprek met elkaar. De uitspraken van het FNV liggen gelukkig in lijn met de inzet van de MHP. Onderwerpen zijn:

- de flexibele pensioenleeftijd zal omhoog schuiven;
- men realiseert zich dat de premies niet oneindig kunnen worden verhoogd;
- verruiming van het Witteveen kader is essentieel;
- men wil liever geen reparaties van de AOW uit de tweede pijler;
- de MHP en CMHF zijn bovendien van mening dat de aftopping van pensioenen uit den boze is.

Vervolgens gaat Barbara kort in op de scenario's die nu mogelijk zijn. Fondsen kunnen op de strengere parameters in het financieel toetsingskader reageren door de premies te verhogen. Als de premie niet verder verhoogd kan worden komt het scenario aan de orde waarin de pensioenleeftijd wordt verhoogd, het ambitieniveau verlaagd of waarin anders omgegaan wordt met de zekerheden van de regeling. In het uiterste geval zou daarbij niet alleen de indexatie onder druk komen te staan, maar zelfs een korting op de nominale rechten noodzakelijk worden.

Tijdens de formatie van het nieuwe kabinet zullen de kaders echter pas duidelijk worden. Als de sociale partners het eens worden op hoofdlijnen zal dat een stempel drukken op de kabinetsformatie. Daardoor zullen de onderhandelingskaders op fondsniveau pas in 2011 duidelijk worden.

Tot slot van haar betoog gaat ze nog kort in op de wat de gevolgen voor het ABP zullen zijn. Hierover wordt in de pensioenkamer overleg gevoerd. Barbara zit namens de CMHF in de pensioenkamer. Momenteel wordt onderzocht wat in de hele problematiek relevant is voor het ABP. Daarbij is aan de orde het risico van langer leven van de gepensioneerden van het ABP. De premiestijging ten gevolge van een meer defensief beleggingsbeleid en de een premiedaling ten gevolge van de vrijval van de FPU-premie in 2015.

Barbara Leach sluit af met de toezegging dat de CMHF ons op de hoogte zal houden van de pensioenbesprekingen.

8. Bespreking van de jaarrede

Eric Poelmann geeft aan dat hij van mening is dat we uiterst voorzichtig moeten zijn bij het loslaten van het gelijkheidsbeginsel. Wij moeten als vakvereniging wel onze standpunten innemen maar door te pleiten voor het loslaten van het gelijkheidsbeginsel maken we onszelf naar zijn mening ongeloofwaardig. Verder heeft hij naar aanleiding van het betoog over het “freies Ermessen” een vraag aan Jacques Dijkgraaf wat de arbeidsrechtelijke gevolgen zijn als we ons niet houden aan een werkinstructie. Erik Rutten geeft als antwoord dat we niet pleiten voor het afschaffen van het gelijkheidsbeginsel maar wel om te bezien op welke wijze dit kan worden herijkt, zodat de inspecteur bij de uitvoering daardoor iets minder wordt geboeid. Wel moeten daarbij de rechten van de belastingplichtige worden gewaarborgd. Jacques Dijkgraaf gaat kort in op het tweede deel van de vraag van Eric Poelmann. Hij geeft aan dat de ambtenaar zich bij de uitvoering moet houden aan de wet en regelgeving. Als er een instructie wordt uitgevaardigd die daarmee in strijd is, is er sprake van een onredelijke opdracht die men kan negeren. Dit zal echter in elke zaak op zijn merites beoordeeld moeten worden, aangezien dit soort zaken niet altijd duidelijk zwart-wit zijn.

“De uitdrukking “freies Ermessen” is onjuist. We moeten spreken van beleidsvrijheid”.

Wim van der Voort geeft aan dat hij van mening is dat de uitdrukking “freies Ermessen” onjuist is we moeten spreken van beleidsvrijheid. Als de wetgeving duidelijk is, kan er geen sprake zijn van beleidsvrijheid. Pas als de wetgeving onduidelijk is, is er naar zijn mening niet alleen sprake van een beleidsvrijheid maar van een beleidsplicht. Vervolgens gaat Wim van der Voort nog in op het wel of niet uitvoeren

van opdrachten. Waarbij hij evenals Jacques Dijkgraaf van mening is dat de wet en regelgeving de kaders vormen waarbinnen moet worden gehandeld.

Ben Schuurman maakt enkele opmerkingen over pensioenen naar aanleiding van het betoog van Barbara Leach. Hij vraagt zich af wat het probleem is dat het pensioen op 90-jarige leeftijd door de inflatie minder waard is geworden. Uit onderzoek is gebleken dat de bestedingen, naar mate men ouder wordt, zullen afnemen. Dit zou er voor pleiten dat de indexatie na een bepaalde leeftijd zelfs zou kunnen afnemen. In zijn visie is het pensioen niet bedoeld om vermogen te vormen. Hij pleit ervoor dat aftopping van de pensioengrondslag op een bepaald niveau gewenst is. Hij geeft aan dat dit niveau bijvoorbeeld zou kunnen liggen op de Balkenendenorm. Ook uit oogpunt van solidariteit tussen werkend en ondernemend Nederland is dit verdedigbaar. Verder geeft hij Barbara mee dat er binnen de Belastingdienst veel kennis op het gebied van pensioenen aanwezig is waarvan men gebruik zou kunnen maken. Barbara reageert daarop dat zij graag gebruik zal maken van deze bij de dienst aanwezige kennis. Met betrekking tot de aftopping merkt zij op dat de suggestie uit bepaalde politieke richtingen ten aanzien van de fiscale facilitering niet uitgaat van de Balkenendenorm maar op ongeveer anderhalf keer modaal ligt.

René Brouwers complimenteert Erik Rutten met de duidelijke stellingname op het gebied van de Vennootschapsbelasting. Hij wijst verder op het rapport van de commissie van Weeghel. Hij somt een aantal onderdelen uit dit rapport op en vraagt zich af hoe we als vereniging hierop moeten inspelen. Moeten we eerst afwachten wat er uiteindelijk overblijft van deze voorstellen of moeten we actief aan de slag gaan met hetgeen in dit rapport is opgeworpen. Erik Rutten geeft aan dat het moeilijk is om als vereniging op al deze voorstellen te reageren. De vraag is naar wie moeten we reageren nu het kabinet demissionair is. Het bestuur zal zich daarop nader moeten beraden. Hij vraagt daarbij wel aan de leden om vanuit hun specifieke kennis op het technische vlak naar het bestuur te reageren. Wij zullen als bestuur dan alles in het werk stellen om te voorkomen dat de belastingheffing in het gedrang komt of dat banen op de tocht komen te staan. De vicevoorzitter Hans Herings vult nog aan dat maatregelen die de ambtenaren treffen in hun inkomen via de CMHF zullen worden doorgeleid aan de MHP. Hij vraagt aan de leden om ook signalen op dat gebied aan het bestuur door te geven.

9. Rondvraag

Maaïke Koolen vraagt of het mogelijk is dat het betoog van Barbara Leach ter beschikking van de leden kan komen omdat dit volgens haar zeer verhelderend was. Toegezegd wordt dat de presentatie op de website zal worden gezet. Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering en wenst de aanwezigen een smakelijke lunch toe en spreekt de hoop uit dat iedereen na de lunch weer aanwezig zal zijn bij het symposium.

Symposium VHMF-NOB: It's the law, stupid! Worsten en wetten

door Henk Bergman

'Hoe minder de mensen weten van de manier waarop worsten en wetten worden gemaakt, des te beter zullen ze slapen.' Over de bron van dit op het tweejaarlijkse gezamenlijke symposium van de VHMF en de NOB enkele malen gehoorde citaat bestond verschil van mening. De ene inleider schreef het toe aan Bismarck, een volgende aan de Belgische politicus Verhofstadt en een derde meende dat het nog weer anders lag. Maar over de inhoudelijke strekking waren ze het wel eens: kwalitatief goede wetten maken is 'ongelooflijk lastig'. En fiscale wetten vormen daarop bepaald geen uitzondering. De gedurfde vergelijking tussen worsten en wetten stond donderdagmiddag 8 april 2010 aan de basis van het boeiende symposium 'It's the law, stupid!/Belastingwetgeving: theorie en praktijk'. Locatie: het volbezette Beatrixtheater van de Jaarbeurs in Utrecht.

VHMF-voorzitter *Erik Rutten* wijst er in zijn openingswoord op dat het tweejaarlijkse gezamenlijke symposium al 35 jaar plaatsvindt. Voor sommige bezoekers, denkt hij, kan het misschien geen kwaad nog even de voor deze gelegenheid gekozen titel toe te lichten: het is een variant op 'It's the economy, stupid!' – de uitspraak van Bill Clinton die de basis vormde voor zijn succes in de strijd met George Bush sr. om het Amerikaanse presidentschap in 1992. Rutten kondigt ook een inleiderswisseling aan: Peter Veld, Directeur-generaal Belastingdienst, is wegens onverwachte verplichtingen in de Tweede Kamer verhinderd. Hij wordt vervangen door Theo Poolen, lid van het managementteam van de Belastingdienst.

Gereedschap

NOB-voorzitter *Henk Koller* typeert inspecteurs en belastingadviseurs als 'professionals die zich allebei bezighouden met de centen van anderen' en als 'grootverbruikers van het eindproduct van het fiscale wetgevingsproces'. Dat bindt. Maar uiteraard zijn er ook 'enkele verschilletjes'. Inspecteurs zijn aangesteld voor 'een redelijke wetstoepassing'; belastingadviseurs dienen in de eerste plaats het belang van hun cliënt. Maar gezamenlijk vormen ze een belangrijk onderdeel van het belastingsysteem – en als zodanig hebben ze ook gemeenschappelijke belangen. Een kwalitatief goede fiscale wetgeving is daarvan ongetwijfeld

het belangrijkste. 'Wetgeving is voor ons allebei het gereedschap waarmee we moeten werken.'

Belastingdienst

Eerste inleider is dus *Theo Poolen*. Hij geeft onder de titel 'Ruimte voor professionals' een overzicht van wat we maar 'de toestand van 's lands Belastingdienst' zullen noemen. Poolen noemt 'burgers en bedrijven' het uitgangspunt voor zijn managementteam. Centrale beleidslijn daarbij, ja zelfs Leitmotiv, is compliance: zoveel mogelijk belastingplichtigen moeten vrijwillig aan hun fiscale verplichtingen voldoen.

De Belastingdienst kiest op dit moment voor continuïteit en pas daarna voor innovatie. De primaire processen krijgen voorrang – die moeten eerst probleemloos verlopen. Om dat te bereiken is een wat strakkere regie vanuit 's-Gravenhage noodzakelijk; voor zover de dertien regio's de afgelopen jaren een zekere autonomie ontwikkeld hebben, komt de nadruk nu meer op eenheid te liggen. Dat geldt ook voor horizontaal toezicht. De pilotfase met z'n verschillende bloeiende bloempjes is voorbij; het is nu tijd voor uniforme regelingen en afspraken.

Op het punt van de dienstverlening pleit Poolen voor meer persoonlijk contact. 'Klim niet meteen in de pen of in de

computer, maar probeer eerst telefonisch contact met de andere partij te zoeken. Daarmee kunnen veel misverstanden worden voorkomen.' En wat het personeelsbeleid betreft: de Belastingdienst streeft naar meer mobiliteit, zowel intern als extern. Ook in een krimpscenario zullen toch jaarlijks jonge fiscalisten worden aangenomen. Dat is noodzakelijk voor de doorstroming en voor het 'vers' houden van de organisatie. Maar hoe de Belastingdienst bij teruglopende middelen tegemoet moet komen aan de steeds zwaardere eisen op het gebied van dienstverlening en fraudebestrijding – dat is voor Poolen ook nog een vraag.

Hij maakt een onderscheid tussen massale processen en maatwerk. Bij de eerste categorie gaat het hoofdzakelijk om de belastingheffing van natuurlijke personen. Verdere digitalisering – iedere belastingplichtige een eigen internetpagina? – en meer door de Belastingdienst voorgegeven aangiftes kunnen veel winst opleveren. Maar ook de-formaliseren (bijvoorbeeld alleen een beschikking afgeven als daartoe aanleiding is) en defiscaliseren (bijvoorbeeld van alimentatiebetalingen en -ontvangsten) is noodzakelijk.

Maatwerk leveren is een heel ander vak. Met name hier zal de inspecteur te maken krijgen met NOB-leden. Juist in deze context is 'ruimte voor professionals' belangrijk. De inspecteur heeft een zekere mate van *Freies Ermessen*: de opdracht om ook rekening te houden met de feiten en omstandigheden van het geval. Het managementteam van de Belastingdienst steunt die taakopvatting; Poolen zegt 'geen letterknechten' te willen. Maar het moet wel van beide kanten komen. Wat in dit geval betekent dat de adviseur niet standaard een beroep doet op de beginselen van behoorlijk bestuur – in het bijzonder het gelijkheidsbeginsel.

Het uitgangspunt
– uitgaan van het
positieve, in casu het
feit dat veruit de
meeste belasting-
plichtigen goedwil-
lend zijn – staat in-
middels als een huis.

De Belastingdienst is goed georganiseerd, vindt Poolen. 'Menig departement is jaloers op ons. We zitten bij de staatssecretaris aan tafel, wat betekent dat de uitvoering van wetten en regels zwaar weegt.' In dit verband doet hij een suggestie. Waarom zouden we het aanpassen van fiscale wetten en het invoeren van nieuwe – afgezien van jaar-

lijkse tariefsaanpassingen – niet beperken tot één mogelijkheid per kabinetsperiode? Dat geeft zekerheid, die ook het vestigingsklimaat ten goede komt.

Hij komt nog een keer terug op horizontaal toezicht. 'Volle kracht vooruit' is hier het adagium. Het uitgangspunt – uitgaan van het positieve, in casu het feit dat veruit de meeste belastingplichtigen goedwillend zijn – staat inmiddels als een huis. Ook de Ombudsman heeft de Belastingdienst daarvoor geprezen. In het MKB is voor de verdere invoering van horizontaal toezicht de actieve steun van de belastingadviseurs noodzakelijk. Poolen geeft ook aan dat de Belastingdienst voor datzelfde MKB nog een aardige slag te maken heeft op het punt van bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Tot slot noemt hij de recent verschenen rapporten van de Studiecommissie Belastingstelsel en van de ambtelijke heroverwegingsgroepen. De Studiecommissie zoekt verbeteringen binnen het bestaande stelsel, wat onder meer betekent: geen vlaktaks en geen loonsomheffing. Poolen staat sympathiek tegenover het voorgestelde terugdringen van financiering met vreemd vermogen en de vermogensaftrek in de vennootschappelijke winstfeer. De heroverwegingsgroep heeft in haar rapport (nummer zestien in de reeks van twintig) de nodige suggesties gedaan om haar opdracht – twintig procent besparen op het uitvoeringsapparaat van de Belastingdienst – te kunnen waarmaken. Poolen noemt het 'vergaande voorstellen'. Maar de politiek moet de uiteindelijke keuzes maken.

Hyperactief

Dagvoorzitter *Hans Gribnau*, universitair hoofddocent 'Methodologie van het belastingrecht' aan de Universiteit van Tilburg en bijzonder hoogleraar 'Kwaliteit van fiscale regelgeving' aan de Universiteit Leiden, noemt in zijn korte inleiding de belastingwetgever 'hyperactief'. Vooral het najaar is een periode van permanente onrust. En die heeft een prijs: tekort aan tijd en aandacht. Voorspelbaar gevolg: wetten met een gebrek aan kwaliteit.

De hyperactiviteit van de wetgever heeft een aantal oorzaken. Er wordt gehandeld in reactie op prikkels uit de omgeving: maatschappelijke, economische en technische ontwikkelingen en wensen uit (onderdelen van) de samenleving. Ook de activiteiten van belastingplichtigen – fraude bijvoorbeeld – of recente rechterlijke uitspraken kunnen een stimulant zijn om in actie te komen. Daarnaast is er een stevige autonome drang tot handelen; denk aan het instrumentalisme.

De combinatie van haast, complexiteit, gebrek aan duurzaamheid en slordigheid leidt ertoe dat afbreuk wordt gedaan aan fundamentele waarden als rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. Daartegen helpt maar één medicijn: zelfdiscipline. De wetgever moet niet reageren op alle impulsen die op hem afkomen; hij moet zichzelf beperkingen opleggen.

De bestaande – onbevredigende – situatie maakt het noodzakelijk eens goed naar het wetgevingsproces te kijken.

Hoe kunnen we meer zorgvuldigheid betrachten bij de voorbereiding, parlementaire behandeling en uitvoering van fiscale wetten? Vragen die op dit symposium centraal staan. Bestaat betere belastingwetgeving alleen in theorie, of is die ook in de praktijk mogelijk?

Op gespannen voet

Maarten Feteris, raadsheer in de Hoge Raad en hoogleraar belastingrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, behandelt in zijn inleiding een probleem waarmee de rechter bij zijn interpretatie van fiscale wetten kan worden geconfronteerd: de situatie waarin de toelichting bij de regeling op gespannen voet staat met de tekst ervan. Een probleem waarvan overigens niet alleen rechters, maar ook belastingadviseurs en inspecteurs last hebben.

Feteris start zijn betoog met de constatering dat kritiek leveren op de wetgever 'gemakkelijk' is, want goede wetten maken is 'ongelooflijk lastig'. De wetgever moet voortdurend kiezen of hij volstaat met een globale regeling of dat hij de materie in detail regelt. Beide methoden hebben hun voor- en nadelen. Een globale regeling zal doorgaans meer vragen oproepen, maar geeft de rechter wel ruimte om per geval met een redelijke invulling te komen. Meer gedetailleerde regelingen kunnen sommige discussies voorkomen, maar niet alle. Daarnaast zullen zich steeds weer nieuwe situaties voordoen, die zelfs de meest fantasierijke wetgever niet heeft kunnen voorzien. Bovendien ligt het gevaar van verstarring op de loer: de kans bestaat dat de rechter zich bij detailwetgeving beperkt tot de gevallen die in de regeling aan de orde komen en heeft daardoor minder oog heeft voor nieuwe ontwikkelingen.

Als het gaat over een tegenstelling tussen wettekst en bedoeling van de wet wil Feteris eerst een misverstand opruimen. In dit soort situaties wordt vaak een beroep gedaan op het ex-warrant-arrest van de Hoge Raad uit 1996 (BNB 1996/138), en wordt op basis daarvan betoogd dat bij een dergelijke tegenstelling de tekst van de wet zonder meer voor zou gaan. Dat is echter een te ver gaande conclusie. Volgens Feteris bestaat er juist geen standaardrecept om de spanning tussen tekst en bedoeling van de wet op te lossen. Het hangt ervan af – zoals zo vaak in het recht. De praktijk laat zien dat de rechter in dergelijke gevallen niet altijd de belastingplichtige die zich op de tekst van de wet beroept in het gelijk stelt. Maar evenmin krijgt de belastingplichtige die een beroep doet op het vertrouwen dat hij aan de toelichting heeft ontleend steeds gelijk.

Hoewel er geen vaste formule is om spanningen tussen wettekst en bedoeling van de wet op te lossen, valt uit de rechtspraak toch wel een aantal relevante gezichtspunten af te leiden.

- De tekst van de wet zal waarschijnlijk voorgaan als die volstrekt duidelijk is en de toelichting daar in vergaande mate van afwijkt.
- Bij een wettekst die niet glashelder en eenduidig is – maar in grote lijnen wel overeenkomt met de toelichting – zal de rechter proberen recht te doen in de geest van de bedoelingen van de wetgever. Dat geldt ook als de wette-

lijke regeling onduidelijke of inconsequente formuleringen bevat.

- De formulering van de toelichting kan op een vergissing berusten. In dat geval kiest de rechter doorgaans voor een letterlijke uitleg van de wet.
- De toelichting kan nogal algemeen geformuleerd zijn of 'wollige' taal bevatten, waardoor het niet duidelijk is of ze ook betrekking heeft op de casus in kwestie. In die situatie neemt de rechter minder snel afstand van de tekst van de wet.
- Ook de context speelt een rol. Leidt afwijking van de tekst van de wet bijvoorbeeld tot een resultaat dat ook in strijd is met het stelsel van de wet, dan zal de rechter huiveriger zijn om die uitkomst te aanvaarden.

Twee factoren zorgen voor een grotere kans dat wettekst en toelichting niet op elkaar aansluiten. De eerste is het al vaak bekritiseerde tempo waarin fiscale wetgeving tot stand komt. Met begrip voor de noden van de wetgever moet daarvan toch gezegd worden dat tijdsdruk de kans op onduidelijkheden en contradicties verhoogt. Daarnaast is er het feit dat kritische reacties op voorgenomen wetgeving doorgaans pas naar voren komen nadat het wetsvoorstel bij het parlement is ingediend. In dat stadium is het om ver-

schillende redenen moeilijk om aangedragen wijzigingen alsnog in het voorstel te verwerken – zeker als het om meer fundamentele aanpassingen gaat. Die drempel zal lager liggen als eerst een voorontwerp van wet of een consultatiedocument wordt gepubliceerd.

Feteris eindigt met drie tips voor de wetgever.

- Besteed voldoende aandacht aan het definiëren van begrippen.
- Wees consistent bij het gebruik van begrippen in de wet en in de uitvoeringsregeling.
- Besteed voldoende aandacht aan het overgangsrecht – doorgaans een ondergeschoven kindje.

Een uitgebreidere versie van Feteris' inleiding is inmiddels gepubliceerd in het Weekblad ('Kwaliteit van wetgeving en het decoderen van dubbele boodschappen', WFR 2010/570).

Pragmatisme

In de inleiding van *Simon Strik*, hoofd Bureau Vaktechniek Ernst & Young Belastingadviseurs en voorzitter van de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB, staat het pragmatisme centraal. Zijn openingsstelling luidt als volgt: 'De fiscale praktijk van wetgeving/uitvoering en rechtspraak vindt

allengs meer plaats binnen een pragmatisch kader. Fundamentele gezichtspunten spelen daarbij een steeds geringere rol.'

Strik maakt met een veelzeggend voorbeeld, ontleend aan een bijdrage in *NRC Handelsblad* van 26 februari 2010, duidelijk wat pragmatisme is. Het gaat in het bewuste artikel om de vraag waarom niet alle dieren in Artis een naam hebben. Een medewerker van de dierentuin geeft daarop als antwoord: 'Daar kunnen we niet aan beginnen. We kunnen toch moeilijk alle mieren een naam geven?' Maar waar ligt de grens?, is de volgende vraag. Welke dieren krijgen wel een naam en welke niet? Het antwoord van de medewerker luidt: 'Daar zijn geen voorschriften voor; dat wordt uitgemakt in de praktijk. Als het onhandig is wanneer een dier geen naam heeft.'

Dit voorbeeld geeft volgens Strik precies aan wat pragmatisme is. De kwestie wordt niet benaderd met een beroep op de fundamentele rechten van het dier – die spelen geen enkele rol. De dierentuin handelt puur vanuit praktisch nut. Is het handig of onhandig om een dier een naam te geven? Dat pragmatisme geldt ook meer en meer voor het recht, zowel voor de wetgevende als de rechtelijke macht. Criteria als uitvoerbaarheid, minder administratieve lasten en bevordering van de economische groei – die haaks kunnen staan op fundamentele gronden als rechtvaardige belastingheffing – winnen aan belang.

Striks volgende stelling: 'Wetgeving kan niet worden gefundamenteerd op het ware en het goede.' Hij verwijst als 'bewijs' naar het enkele dagen daarvoor verschenen rapport van de Studiecommissie Belastingstelsel onder leiding van hoogleraar Van Weeghel en stelt vast hoe weinig de wetenschap ('het ware') erin slaagt de politiek bruikbare en betrouwbare kennis aan te reiken. Maar los daarvan: wetgeving behelst politieke keuzes en die zijn nu eenmaal niet wetenschappelijk te onderbouwen. En wat de vraag naar 'het goede' betreft: ook in het rapport van Van Weeghel cs. overheerst de economische ratio en niet een ethische rationaliteit. Rechtvaardigheid wordt niet of nauwelijks als maatstaf gehanteerd.

'Het ware' en 'het goede' kunnen de politiek inspireren, maar niet vervangen. En die politiek is een strijd tussen onverzoenlijke belangen. Strik moet dan ook niets hebben van de Rawlsiaanse visie dat burgers rationele subjecten zijn, die oordelen onder abstractie van hun belangen en verlangens. Ook de politiek gaat daar niet vanuit. Die streeft naar werkbare oplossingen om de tegenstellingen niet te laten escaleren en om voldoende belastinggeld binnen te krijgen. Daarbij verdwijnen rechtvaardigheidsvragen naar de achtergrond. Dat het IB-tarief in tien jaar tijd met zo'n twintig procent is gedaald heeft weinig of niets met veranderde rechtvaardigheidsinzichten te maken, maar is voortgekomen uit economische afwegingen: de maatschappelijke kosten van een toptarief waren te hoog geworden.

Strik vindt dat formele rechtsbeginselen als gelijkheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid wel degelijk aanwezig zijn

in onze fiscale wetten. Als ze we maar beseffen dat ze niet zijn voortgekomen uit hoogstaande ethische idealen, maar uit de behoefte aan een economisch gewenste juridische werkelijkheid. Ze geven dus uitdrukking aan een economische rationaliteit. Zijn stelling is dat het economisch handelen in onze geglobaliseerde economie niet succesvol kan zijn zonder een juridisch kader dat borg staat voor een betrouwbare juridische behandeling door de overheid. Hoe kan Nederland met succes zijn vestigingsklimaat bevorderen als de betrekkingen met de overheid worden beheerst door nepotisme?

Panel

In het tweede deel van het symposium is de hoofdrol weggelegd voor een panel, bestaande uit Allard Lubbers (hoogleraar belastingrecht Universiteit Leiden en belastingadviseur bij Deloitte), Ruben Freudenthal (hoogleraar belastingrecht Rijksuniversiteit Groningen en belastingadviseur bij Deloitte), Wim Voermans (hoogleraar staats- en bestuursrecht Universiteit Leiden) en Theo Poolen (lid managementteam Belastingdienst). Het eerste deel van de discussie gaat over wetgeving, het tweede over uitvoering. Munitie voor beide onderdelen wordt – via video – aangedragen door een aantal professionals. Om te beginnen enkele memorabele uitspraken over ‘wetgeving’.

Patricia Popelier, hoogleraar wetgevingsvraagstukken aan de Universiteit van Antwerpen: *‘Een goede wetgever houdt in beginsel rekening met alle bestaande belangen en legt duidelijk uit waarom hij in bepaalde gevallen voor bepaalde oplossingen kiest.’*

Henk Vording, hoogleraar belastingrecht Universiteit Leiden: *‘Eenvoudige fiscale stelsels zijn makkelijk te ontwerpen, maar ze overleven het politieke besluitvormingsproces niet.’*

Peter Essers, hoogleraar belastingrecht Universiteit van Tilburg: *‘Als doel en strekking van de wet duidelijk zijn – zoals het geval is op mijn vakgebied “winst uit onderneming” – dan kun je ook wat overlaten aan de uitvoeringspraktijk.’*

Hierna een samenvatting van de paneldiscussie.

Wim Voermans krijgt van voorzitter Gribnau als eerste gelegenheid te reageren op de meningen van de video-professionals. Zijn oordeel liegt er niet om: ‘Nederland kent een duister en schimmig wetgevingsproces.’ Aansluitend bij de worstenmetafoor stelt hij dat de tijden van Bismarck zijn veranderd. Toen was het om allerlei politieke redenen nog begrijpelijk dat het maken van wetten zoveel mogelijk werd afgeschermd. Maar nu willen burgers en belangengroepen juist wél het hoe en het waarom weten. Helaas is ons wetgevingsproces daar niet op ingericht. Het moet daarom opengemaakt en opgedeeld worden. Goede mogelijkheid daarvoor is het in een vroegtijdig stadium houden van consultatierondes. Die dragen bij aan de kwaliteit van het eindresultaat en verbreden bovendien het draagvlak voor de betreffende wet.

Maar hoe betrek je burgers en maatschappelijke organisaties bij het wetgevingsproces? Een mooi voorbeeld van permanente betrokkenheid is de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB. Die levert al vele jaren – vaak uitgebreide –

commentaren op voorgestelde fiscale wetgeving. Allard Lubbers heeft samen met Netty van Kreveld onderzoek gedaan naar onder meer de effectiviteit van deze commentaren. Ze constateerden dat de tekortkomingen die in de NOB-commentaren worden gesignaleerd ruimschoots aan de orde komen tijdens de parlementaire behandeling. In vrijwel alle gevallen vragen één of meer fracties in de Tweede Kamer de staatssecretaris te reageren op de op- en aanmerkingen van de NOB. Daar staat tegenover dat dat alles maar in een beperkt aantal gevallen leidt tot aanpassing van het wetsvoorstel. Soms zijn budgettaire redenen de oorzaak, maar waarschijnlijk speelt ook mee dat het voorstel gebaseerd is op eerder gemaakte keuzes van politieke of systeemtechnische aard die men aan de kant van het ministerie niet meer wil of kan terugdraaien. Deze bevindingen pleiten volgens Lubbers voor betrokkenheid in een eerder stadium van het wetgevingsproces.

Ruben Freudenthal reageert door te stellen dat de tijdsdruk die fiscale wetgevingstrajecten kenmerkt deels gecreëerd wordt. Dat biedt gelegenheid voor manipulatie. Hij heeft zelf als lid van de Commissie Wetsvoorstellen ervaren dat de eerste klap een daalder waard is. In de eerste parlementaire ronde krijg je nog ruimschoots gelegenheid je punt te maken, maar de tweede ronde – als de politieke keuzes grotendeels gemaakt zijn – is niet relevant meer. Je hebt dus eigenlijk maar één kans. Consultatie vooraf kan dat probleem oplossen, maar dan moeten degenen die daaraan meedoen zich wel afvragen in hoeverre ze daarmee hun recht op kritiek op het eindresultaat verspelen. Bovendien stelt consultatie zware organisatie-eisen wat betreft transparantie: alle meningen – ook de wetgever niet welgevallige – moeten hun weg kunnen vinden.

Voermans verwijst in dit verband naar het wetgevingsproces in de Europese Unie: volgens hem een voorbeeld van transparantie. Hij noemt ook het bestuur zelf als verstoorder van een open en helder wetgevingsproces. Denk aan de zogenoemde okselstukken: aanvullende voorstellen waarvoor hogere ambtenaren op vrijdagmiddag op een ministerie op een informele manier de benodigde parafen proberen op te halen. Die manier om het reguliere proces te omzeilen is een bron van ongelukken.

Theo Poolen zegt het fenomeen ‘okselstukken’ niet te kennen. En wat de NOB-commentaren betreft: die kunnen zich naar zijn idee beter beperken tot de hoofdlijnen in plaats van elke keer te proberen tot in detail volledig te zijn. Een reactie op hoofdpunten, mogelijk aangevuld met een mondelinge toelichting voor de Kamerleden, zal de effectiviteit waarschijnlijk vergroten. Gevraagd naar het belang van een heldere doelstelling in fiscale wetten noemt hij ‘tijd’ en ‘zorgvuldigheid’ als daarvoor onmisbare voorwaarden. ‘We moeten af van dat hijgerige.’ Aan de voorkant samenwerken ligt voor de hand, want hoe verder het proces vordert, des te kleiner de kans op wezenlijke beïnvloeding. Bovendien laat de praktijk zien dat in een laat stadium aangebrachte wijzigingen extra risico’s meebrengen. Hij herhaalt zijn suggestie om de fiscale wetgevingsactiviteiten per kabinetperiode tot één gelegenheid te beperken.

Freudenthal wijst op het gevaar van package deals, waarvan het jaarlijkse Belastingplan zo'n duidelijk voorbeeld is. De recente gang van zaken rond de aanpassing van de Successiewet heeft dat weer eens aangetoond. Daarbij is geheel ten onrechte niet gelet op de samenhang van de aanpassingen in de bedrijfsopvolgingsregeling uit de Successiewet met bestaande regelingen in de inkomstenbelasting. Hij spreekt van een 'ongelooflijke fout'. Het strikt per wet volgen van het adagium 'budgettaire neutraliteit' is daarvan de hoofdschuldige. In dit geval: waarom die beperken tot de Successiewet en niet tot de combinatie van die wet en de Wet IB? *Freudenthal* pleit voor een bredere opvatting van 'budgettaire neutraliteit'.

Uitvoering

Het tweede deel van de paneldiscussie gaat over 'uitvoering'. Ook uit dit onderdeel eerst enkele op video gedane uitspraken.

Inge van Vijfeijken, hoogleraar belastingrecht Universiteit van Tilburg: *'De recente gang van zaken rond de aanpassing van de Successiewet maakt weer eens duidelijk dat er een reëel gevaar bestaat dat wijzigingen die in een laat stadium van het wetgevingsproces worden aangebracht in de uitvoering door belangengroepen verschillend geïnterpreteerd worden.'*

Corien Prins, hoogleraar recht en informatisering aan de Universiteit van Tilburg en raadslid Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid: *'De burger wordt op uitvoeringsniveau niet serieus genomen. Wie met de Belastingtelefoon belt, praat niet met mensen maar met een systeem. De grote vraag is hoe we met het toenemen van ICT-toepassingen de menselijke maat behouden.'*

Voermans mag vanuit het panel ook dit onderdeel openen. Hij vraagt zich af hoe het komt dat we ons wetgevingsproces zo hebben ingericht dat we globaal eens in de tien jaar 'de stal moeten uitmesten'. De kabinetten Balkenende III en IV hebben allebei de administratieve lasten als gevolg van regelgeving met zo'n vijftieng procent kunnen terugbrengen; daarmee zijn miljarden gemoeid. Waarom is dat steeds weer noodzakelijk? Het zit volgens *Voermans* in het gebrek aan communicatie tussen de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering in het wetgevingsproces. 'Daardoor doen we de dingen veel te duur.'

Lubbers meldt dat uit onderzoek dat hij samen met Gribnau heeft gedaan blijkt dat de wetgever zelden rekening houdt met signalen uit de uitvoeringspraktijk dat iets niet goed loopt. Terwijl toch juist de Belastingdienst, de rechter en ook een instelling als de Ombudsman bij uitstek in de positie zijn om knelpunten in de uitvoering waar te nemen. Op dit punt valt nog veel te verbeteren.

Poolen reageert met te zeggen dat Financiën wat dit betreft in een gunstige positie verkeert. De afstand naar de wetgever is kort ('Zoals gezegd: we zitten bij de staatssecretaris aan tafel') en datzelfde geldt voor de interne lijnen op het ministerie. Iedereen wordt aangemoedigd om wanneer hem of haar 'iets gek's' in de uitvoering opvalt dat te melden. *Poolen* realiseert zich wel dat we in tijden van hoogconjunctuur dit soort dingen 'met z'n allen' te weinig aan-

dacht hebben gegeven. Nu we een periode van krimp tegemoet gaan moeten we het beter aanpakken.

Freudenthal wordt gevraagd naar zijn mening over de uitvoeringslasten van fiscale wetten en regels. Komen die niet steeds meer bij de belastingplichtigen te liggen? Hij beaamt het. Als gevolg van het toenemend belang van ICT vindt er een verschuiving plaats van taken, verplichtingen en aansprakelijkheden naar de burger. In dat verband kan hij zich nog steeds kwaad maken over de regel dat bij een aangifte geen bijlagen meer mogen worden meegestuurd. Dat is de ultieme uiting van het primaat van ICT. Maar er is geen flankerende wetgeving ingevoerd die bepaalt wat de maatregel betekent voor burgers die erdoor benadeeld worden. Meer in het algemeen: ICT in het uitvoeringsproces is natuurlijk prima, maar er is niet voorzien in de behoefte aan tegenkracht. ICT heeft nu te veel macht.

Poolen antwoordt dat idealen mooi zijn, maar dat de Belastingdienst heeft te maken met door de politiek genomen besluiten. Voor de uitvoering van wetten is een bedrag x beschikbaar – en dat wordt niet meer, eerder minder. Beperkte middelen dwingen tot het maken van afwegingen. Waarbij bepaalde ontwikkelingen de zaak nog compliceren. Het aantal IB-plichtigen bijvoorbeeld is sinds 1995 verdubbeld. Wat moet je dan? Helaas, maar niet voor alles is maatwerk mogelijk. Regel meer zaken aan de voorkant; dat levert al flinke winst op.

Voermans stelt dat Nederlanders geen rekenaars zijn. Dat zit niet in onze cultuur. Wat het wetgevingsproces uiteindelijk kost: daarover maken we ons niet zo druk. Maar duidelijke budgetten en een adequate budgetbewaking kunnen de uitgaven drastisch reduceren, zowel aan de voorkant als bij de uitvoering.

Freudenthal vindt het prima dat de kosten meer aandacht krijgen dan nu het geval is, maar *economics* moet niet de enige leidraad zijn. 'De beginselen' mogen niet vergeten worden.

Tot slot komt het verschil tussen particulieren en ondernemers ter sprake. *Lubbers* vindt dat het om moeilijk vergelijkbare groepen gaat: de ongeorganiseerde particulieren die weinig ruimte hebben ('Die zitten in een harnas') en de ondernemers met hun ruime faciliteiten. *Freudenthal* daarentegen denkt dat op basis van de ervaringen met horizontaal toezicht ook voor particulieren wel een vorm van georganiseerd overleg met de fiscus mogelijk is. Volgens *Poolen* spelen aantallen een grote rol bij de vraag wat op dit gebied mogelijk is. Communiceren met tien miljoen IB-plichtigen kan alleen op een gestandaardiseerde manier.

Gribnau dankt inleiders, panelleden, de professionals op video en de VHMf en NOB als organisatoren en sluit het symposium af.

Dit verslag is gepubliceerd in WFR 2010/728.

Afschaffen van de ambtenarenstatus weer volop in de actualiteit

door Monique Lavies

Net op tijd nog voor de verkiezingen lijkt het afschaffen van de ambtenarenstatus ineens weer hoog op de agenda van de Kamer te staan. Vonden zij veel andere zaken de laatste maanden te controversieel, zo blijkt er nu over dit onderwerp ineens de nodige eensgezindheid bij de politici te ontstaan. Logisch, dat wel, want 'minder ambtenaren' is een actuele slogan in de Haagse verkiezingsstrijd.

Standpunt VHMf

De VHMf verzet zich tegen het voorstel om de ambtenarenstatus af te schaffen in het algemeen en voor de belasting-ambtenaren in het bijzonder. De afgelopen jaren heeft het bestuur al veel energie besteed om met goede inhoudelijke argumenten dit standpunt steeds te onderbouwen, zodanig zelfs dat de toenmalige minister Remkes de discussie daarover in 2007 rechtstreeks met het bestuur van de VHMf aangegaan is. Vele brondocumenten zijn in ons archief beschikbaar.

Hieronder tref je de belangrijkste argumenten aan, die als een rode draad door deze discussie steeds heenlopen:

1. Om meerdere redenen (onder andere een mogelijkheid van bezwaar en geen verplichte vertegenwoordiging bij procedures) is de ontslagbescherming in het publieke systeem beter en efficiënter geregeld dan in het private systeem. Dat is noodzakelijk omdat de ambtenaar op grond van zijn bijzondere positie extra bescherming verdient. Bedenk dat ambtenaren, zeker zij die zich direct bezig houden met rechtshandhaving, het geweldsmonopolie van de staat uitoefenen. Dit roept uiteraard soms wrevel op bij burgers en bedrijven. De extra rechtsbescherming borgt een meer integere uitvoering van de wetgeving, maar het is ook een waarborg voor een meer integer politiek bestuur en in die zin een bescherming van het politiek bestuur tegen zichzelf. Het is daardoor ook een waarborg voor een integere overheid.
2. Er zullen altijd tenminste twee systemen - het publieke en het private - naast elkaar moeten blijven bestaan dus het argument van de vereenvoudiging is niet doeltreffend. Weer extra regelgeving en nieuwe bureaucratie liggen meer voor de hand.
3. In een toekomstig privaat systeem worden de (nog) hogere eisen aan de ambtenaar vastgelegd in een aparte wet (vergelijk de Ambtenarenwet). De andere kant van de medaille, de rechtsbescherming, wordt niet wettelijk verankerd, maar moet aanvullend geregeld worden in een CAO, die je elk jaar kunt wijzigen. Daardoor ontstaat mogelijk onevenwichtigheid.
4. Beide beleidsopties betekenen een verslechtering van de uitgangspunten voor het arbeidsvoorwaardenoverleg vanuit het perspectief van de ambtenaar en geven onrust. De concurrentiepositie van de overheid op de arbeidsmarkt verslechtert mogelijk nog verder. Er is eerder behoefte aan een betere bescherming van de ambtenaar, bijvoorbeeld door de invoering van het

Zweedse model: ambtenaar geen sluitpost meer van de begroting!

5. Behalve de vele rechtspositionele argumenten is er een belangrijk emotioneel aspect verbonden aan de ambtenarenstatus. Het personeel beleeft het "ambtenaar" zijn nu eenmaal. Negeren hiervan kan ongewenste effecten oproepen. Het gevoel van steeds verdere achterstelling van de ambtenaar ten opzichte van de private sector doet dit aspect zeker geen goed. Een steeds groter wordende salarisachterstand ten opzichte van de private sector geldt vooral voor het hoger personeel, onze leden dus!

Standpunt Minister van Binnenlandse Zaken

In haar brief van 30 oktober 2008 licht de Minister van Binnenlandse Zaken Ter Horst de positie van de ambtenaar in heldere taal nog eens duidelijk toe.

"De bijzondere positie van de overheidswerkgever heeft ook gevolgen voor de positie van de overheidswerknemer. Deze is hetzij als ambtenaar, hetzij als werknemer van een private stichting of vereniging met overheidssubsidie zoals in

het bijzonder onderwijs, werkzaam ten behoeve van het algemeen belang. Het werkzaam zijn binnen deze context brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee, die specifieke eisen stelt aan de overheidswerknemer en de kaders waarbinnen deze zijn werkzaamheden moet verrichten. Voor deze werknemer moeten daarom loyaliteit, integriteit, onpartijdigheid, deskundigheid en betrokkenheid bij de publieke zaak een vanzelfsprekendheid zijn.

Ambtenaren zijn aangesteld door een democratisch gelegitimeerd bestuursorgaan.

In opdracht van dit bevoegd gezag zorgen zij voor het functioneren en voortbestaan van de democratische rechtsstaat en oefenen daartoe, al dan niet rechtstreeks, overheidsgezag uit.

De overheid ontleent zijn legitimiteit niet alleen aan een goede werking van de politieke instituties, maar ook aan het vertrouwen van de burger in de ambtenaren die in opdracht van die instituties handelen. Vertrouwen, dat betrekking heeft op de kwaliteit van de dienstverlening in de breedst mogelijke zin. Vertrouwen ook, dat het optreden van de overheid in een concreet geval past binnen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

CDA: 'Schrap taken en ambtenaren'

28-05 2010 | 11:49 | Door: Joost Valkhoff

Waardering ★★★★★

Eén partijleider, zes stellingen. In de aanloop naar de verkiezing legt Gemeente.nu de lijsttrekkers netelige kwesties voor. Wat zijn de plannen van Jan Peter Balkenende en het CDA voor de gemeenten?

1. Gemeenten kunnen niet bezuinigen op ambtenaren, of ze moeten taken laten vallen

"Gemeenten zullen in het kader van de noodzakelijke eigen takenpakket kritisch moeten doorlichten. Er kunnen taken geschrapt worden, kunnen subsidies aan het schrappen van subsidiecontrole op subsidievergunningen."

Gerelateerd

VNG gunt Atos Om...
ICT-beheer

Nederland wil nullijn voor ambtenaren

Nu Nederland moet bezuinigen, vindt een overgrote meerderheid het een goed idee om overheidsbanen te schrappen. Ook mogen de lonen van de resterende ambtenaren niet stijgen.

In een peiling van TNS NIPO in samenwerking met de Volkskrant stellen Nederlanders duidelijk vraagtekens bij de kosten en het bestaansrecht van overheidsinstanties. Waterschappen blijken we eerder te willen schrappen dan provincies.

Salarissen ambtenaren bevroren

Nederlanders kijken duidelijk anders naar bezuinigingen op politie dan naar bezuinigingen op andere ambtenaren. Een meerderheid is tegenstander van bezuinigingen op het aantal politiebeambten en het bevroren van hun salarissen.

Maar voor de overige ambtenaren ligt dat heel anders: maar liefst 86 procent vindt het een goed idee om te bezuinigen op het aantal ambtenaren, 71 procent onderschrijft de stelling dat de salarissen van ambtenaren moeten worden bevroren.

Waterschappen afschaffen

Vier van de tien Nederlanders is van mening dat de waterschappen kunnen worden afgeschaft. Een even groot deel vindt dat het aantal Tweede Kamerleden kan worden verminderd.

Zo bezuinig

Dietsre...

NOS

Zoeken

NOS.nl

Nieuws

Politiek

Overzicht

Gemeente

Geld

Donald Townsend / Flickr / Creative Commons

als eerste in de eigen organisatie
onderzoek van NOS Net.

Zo heeft de kersverse coalitie
besloten 76 arbeidsplaatsen te
besluiten. Breda grijpt ook
arbeidsplaatsen. Breda grijpt ook
Dijkhoff gaat het daarbij niet uits
grondslag: het moet kleiner en
komende tien jaar met 20%

Duur

De bevindin
regelm

Ve

heidsplaatsen
1.000 minder

Daarnaast is de ambtenaar werkzaam binnen een politieke context die een voortdurend spanningsveld met zich meebrengt. Het bevoegd gezag van de ambtenaar is immers inhoudelijk politiek verantwoordelijk voor het werk dat wordt verricht. Wisselende politieke prioriteiten en inzichten vergen een grote mate van flexibiliteit, maar soms ook van vasthoudendheid, van de ambtenaar. Persoonlijke voorkeuren kunnen en mogen daarbij nooit bepalend zijn voor het handelen van de ambtenaar in deze hoedanigheid. Daartegenover staat dan dat de ambtenaar die te goeder trouw en binnen zijn professionele ruimte handelt, bescherming moet hebben tegen een rechtspositioneel besluit dat op politieke gronden genomen wordt. Dit houdt in dat, net als in het privaatrechtelijk stelsel het geval is, uiteindelijk een onafhankelijke (rechterlijke) instantie een oordeel moet kunnen vellen met betrekking tot een (ontslag)besluit.

Dit alles maakt het werken voor de overheid verschillend van het werken voor een particuliere instelling of onderneming. De bijzondere positie die de overheid, en daarmee haar werknemers, in de maatschappij inneemt, verdient dan ook hernieuwde aandacht en waardering."

De wetenschap

In de Volkskrant van 15 mei 2010 wordt aandacht besteed aan de plannen voor het afschaffen van de ambtenarenstatus. In het artikel "Soepele ontslagregeling ambtenaar opent weg naar politieke willekeur" concludeert een drietal bestuurskundigen bij de Universiteit Leiden dat het desastreuus kan uitwerken voor de onafhankelijkheid en kwaliteit van het ambtelijk apparaat als ambtenaren bij een wisseling van de politieke wacht gemakkelijk ontslagen kunnen worden. De VHMf onderschrijft deze conclusie.

Conclusie

Bovenstaande zaken staan onveranderd overeind. Alle eerder genoemde argumenten zijn nog steeds van kracht. Voor de VHMf is het afschaffen van de ambtenarenstatus volstrekt onbespreekbaar. Het voornemen miskent de bijzondere positie van de ambtenaar, die, zo schrijft ook de minister van Binnenlandse Zaken, dient te worden beschermd tegen politiek gemotiveerd ontslag. Een dergelijke ingreep leidt tot grote maatschappelijke schade.

Mutaties Ledenbestand

VERENIGING VAN HOGERE AMBTENAREN BIJ HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Nieuwe leden

1-4-2010	mr. A.H.W. Brits	Rijnmond/Rotterdam
1-4-2010	mr. C. Dunselman	Rivierenland/Arnhem
1-4-2010	mr. E.M.L. Goosen	Holland-Midden/Hoofddorp
1-4-2010	mr. J.C. van der Net	Douane Rotterdam/Rotterdam
1-4-2010	J Oosterhuis-Snippe MSC	Amsterdam/Amsterdam
1-4-2010	mr. F.M. Verberk	Min Dgbel/Den Haag
1-4-2010	mr. M.I.A. van Wetten-Rompelman	Amsterdam/Amsterdam
1-4-2010	mr. J. van Zandvoort	Amsterdam/Amsterdam
1-5-2010	mr. B. Regtuit RA	Oost/Almelo
1-5-2010	G. Vrouwdeunt LLM	Rijnmond/Rotterdam

Naar postactief

1-8-2009	drs. W.L. van den Bergh	Holland-Noord/Hoorn
1-8-2009	R.L.F.M. van der Heijden RA	Amsterdam/Amsterdam
1-4-2010	J.A. Keswiel	Amsterdam/Amsterdam
1-4-2010	mr. D. Voorin Holt	Oost/Almelo

Overleden

24-3-2010	H.J. de Vries	Postactief
29-4-2010	R.A. Bruins	Postactief

Ledenadministratie VHMF

Ingeval van:

- Adreswijziging
- Wijziging eenheid
- Pensioen/VUT
- Aanmelding/opzegging lidmaatschap,

Opsturen naar:

Ledenadministratie VHMF
Antwoordnummer 10614
2800 WB GOUDA
e-mailadres:
jwj.swinkels@planet.nl

wordt u verzocht van dit formulier gebruik te maken. Leden die met pensioen of VUT gaan kunnen hun lidmaatschap omzetten in een postactief lidmaatschap tegen een gereduceerde contributie.

Titel: _____

Naam en voorletters: _____ Roepnaam _____ m/v

SAP-nummer _____ Geboortedatum _____

Huisadres: _____

Postcode/Woonplaats: _____

In dienst van (Min. / regio / kantoor): _____

Kantooradres: _____

Postcode/Woonplaats kantoor: _____

Telefoon privé: _____ Telefoon kantoor: _____

Privé e-mailadres: _____

Extern e-mailadres kantoor: _____

Reden mutatie (aankruisen)

0 Nieuw lid M.i.v.: _____ *(Ondertekenen)

0 Adreswijziging: M.i.v.: _____

0 Postactief lid: M.i.v.: _____

0 Buitengewoon lid: M.i.v.: _____

0 Beëindiging lidmaatschap M.i.v.: _____

0 Wijziging eenheid M.i.v.: _____

(Opzegging dient voor aanvang van het nieuwe kalender jaar te geschieden.

Bij opzegging gedurende het jaar blijft de contributie over het lopende jaar volledig verschuldigd).

De contributie per 1 januari 2009 bedraagt € 15,30 per maand voor actieve leden en € 91,80 per jaar voor postactieve leden

* Hij/zij gaat akkoord met centrale inning van de contributie door het Facilitair Salarisbedrijf te Zwolle. Hem/Haar is bekend dat deze inhouding via de salarisadministratie in SAP ook bekend is bij het dienstonderdeel waar hij/zij werkzaam is.

Datum,

Handtekening,
